

Directa

setmanari de comunicació
Núm 305 13 de febrer de 2013 1.70€

SECTOR SOCIAL
EN LLUITA

Defensem l'acció
social i comunitària

SECTOR SOCIAL
EN LLUITA
DASC

L'acció social en joc

El futur econòmic i les condicions de treball marquen el debat sobre el model d'acció social i comunitària

PÀGINES 8-9

2-4

La història dels germans **Crespo** Llobet, política i negocis cuinats a les altes esferes

6-7

Denuncien nou casos de persones afectades per **lipoatròfia semicircular** en una facultat de la UB Raval

13

L'assassinat d'un opositor desferma la crisi més greu que ha viscut **Tunisia** des que va caure Ben Ali

17

La coordinadora **Baix Llobregat Combatiu** organitza unes jornades per crear xarxes de solidaritat i suport mutu

ESTIRANT DEL FIL

Després de la ronda que va fer pels platós negant totes les informacions aparegudes a la premsa, l'exalcalde de Lloret de Mar Xavier Crespo ha optat per callar, després de la petició d'imputació que ha fet el jutge que l'investiga. Noves informacions, com una fotografia on apareix amb el cap de la màfia russa Viktor Kanalkin o l'aparició del seu germà, Josep Maria Crespo, rere la nova mansió il·legal de Can Juncandella, posen en evidència la versió que Xavier Crespo va escampar els primers dies després que esclatés el cas Clotilde.

CORRUPCIÓ // L'EXALCALDE DE LLORET DE MAR MANTÉ UNA ESTRETA RELACIÓ AMB IÑAKI URDANGARIN I LA INFANTA CRISTINA

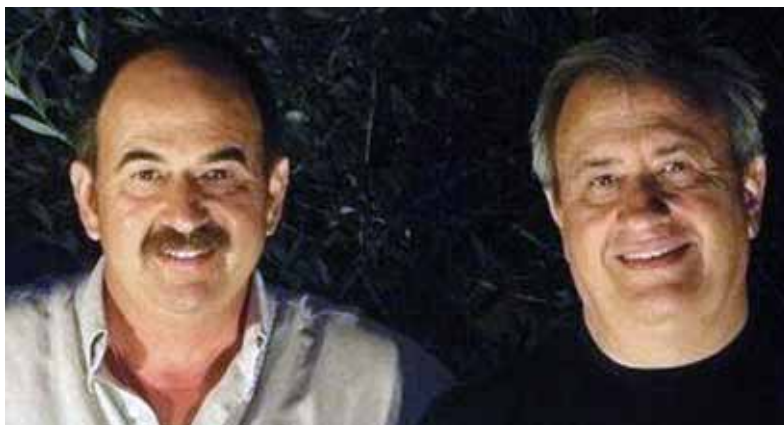
Crespo: política i negocis cuinats a les altes esferes

Manu Simarro
@manusimarro

Més enllà de la investigació judicial, com arriba, un llicenciat en medicina, a ser alcalde de Lloret i a operar a favor de la màfia russa des de l'Ajuntament? Per respondre aquesta pregunta, cal que ens reunim uns anys enrere i mirem d'on vénen els germans Crespo Llobet: Josep Maria, el gran; Xavier, el mitjà, i la germana petita, Victòria. Nascuts en el si d'una família benestant de l'alta burgesia catalana, Xavier Crespo i els seus dos germans han anat a les millors escoles i sempre han viscut envoltats de comoditats, a redós d'una família acostumada a viure de renda gràcies al patrimoni heretat. Però l'herència, de la qual parlarem més endavant, no ho explica tot. Els germans, especialment Xavier i Josep Maria, han teixit una densa xarxa de relacions entre les més altes esferes, que passa per cognoms com Urdangarin o Pujol, i que els ha permès mantenir un poder adquisitiu molt alt i introduir-se en el món de la política i els negocis.

L'HERÈNCIA REBUDA

A l'arbre genealògic dels Crespo, hi destaquen dos noms importants que expliquen, en part, l'herència rebuda pels germans Crespo Llobet. Per trobar el primer, ens hem de remuntar a l'any 1899, quan Joan Gamper va fundar el Futbol Club Barcelona. Entre els onze membres fundadors que l'acompanyaven, n'hi havia sis de catalans, un d'ells, Josep Llobet. Les cròniques de l'època expliquen que Llobet va jugar com a interior esquerre els set primers partits del Barça al Velòdrom de la Bonanova i que va assistir a l'assemblea fundacional del club, celebrada a la saleta d'armes d'un gimnàs on es feien classes d'esgrima. El segon -i origen de la fortuna- és Enric Llobet, que va ser membre de la junta de govern del Banc de Barcelona de 1905 a 1908. El Banc de Barcelona, fundat pel burgès Manuel Girona, va fer fallida el 1920. Segons recull l'historiador Francesc Cabana al seu llibre *Història del Banc de Barcelona (1844-1920)*, darrere la fallida, hi havia un descendent del fundador, Joan Girona, i el propi Llobet. Així ho relata una

Xavier i Josep Maria Crespo han teixit una densa xarxa de relacions entre les més altes esferes / FACEBOOK

carta del 12 de setembre de 1921, adreçada al president de la junta de govern del banc: "El fons de reserva de dos milions i mig obtingut després de setanta anys de treball pacient queda absorbit en la seva totalitat per la fallida dels Srs. Llobet i Girona". La família Llobet, ben posicionada, va adquirir un immoble al carrer Princesa de Barcelona, on passava la meitat de l'any. L'altra meitat, la passaven a un palauet construït el 1877 al passeig de la Riera de Teià de Mar, propietat de la família, on actualment encara viu Josep Maria Crespo, un dels tres germans.

Diverses operacions de compravenda han engruixat un patrimoni agrícola i immobiliari que s'estén per Alella, Teià i Barcelona i que tots tres germans van heretar el novembre de 2001, després de la mort tràgica dels seus pares, Manuel Crespo i Madrona Llobet, fruit d'un accident ocorregut al seu domicili del carrer Bailén de Barcelona en explotar una bombona de gas butà.

URDANGARIN I ESTEVE

Fons properes als negocis de Josep Maria Crespo destaquen la vinculació íntima que uneix Xavier i Josep Maria amb dos noms importants de l'elit de Barcelona: Iñaki Urdangarin (de qui Xavier Crespo presumeix ser íntim amic en cercles privats) i José María Esteve, advocat barceloní i íntim del marit de la infanta Cristina. Xavier Crespo i Urdangarin, que van estu-

diar a la mateixa escola (els Jesuïtes de Casp), només es porten deu anys de diferència. La seva relació es remunta a l'època en què Urdangarin jugava a handbol al Picadero, el club del barri de Les Corts ja desaparegut que va cedir les instal·lacions al Barça. Crespo fins i tot presumia d'haver-li fet d'entrenador, expliquen les mateixes fonts. Des d'aleshores, formen part del mateix grup d'amics, on també trobem els germans José María i Ramón Esteve. En diverses ocasions, se'ls ha vist plegats a Vall-de-roques, la capital del Matarranya, on els germans Crespo són

Xavier Crespo presumia d'haver fet d'entrenador d'handbol a Urdangarin

propietaris d'una casa situada al casc antic. La casa, que du el nom de Doña Cándida per l'àvia paterna dels Crespo Llobet, va ser rehabilitada per Xavier Crespo i ara compta amb diversos apartaments d'ús privat -on l'exbatlle de Lloret reuneix gent de la seva confiança- i d'altres amb finalitats comercials. Un vilatà assegura que les visites de "gent important" són habituals i ressenya que el punt de trobada dels poderosos és la Torre del Visco, un restaurant de la selecta cadena Relais&Chateaux, a mig camí entre Vall-de-roques i Fontdespatla. La mateixa persona explica que

també eren habituals les visites de Crespo amb regidors de l'Ajuntament de Lloret de Mar, quan n'era l'alcalde.

La relació entre els Crespo i els Esteve va més enllà de l'amistat i es tradueix en col·laboracions en el món dels negocis. Josep Maria Crespo i José María Esteve Castell van ser consellers delegats de l'assessoria Sysquality SL, que encara és controlada per Josep Maria Crespo a través d'Ingeniería y Arquitectura Troina SL. Maurino Pardo, marit de la germana de José María Esteve, Juliana, també participa de negocis amb Josep Maria Crespo. En aquest cas, actua de secretari de l'empresa Desarrollos Integrales Constructivos SL (empresa responsable de les edificacions il·legals a Can Juncandella), controlada per Josep Maria Crespo a través de testafers.

Per tancar el triangle Crespo-Esteve-Urdangarin, val la pena explicar que José María Esteve ha estat testimoni d'Urdangarin en dues ocasions. La primera, el 4 d'octubre de 1997, quan la catedral de Barcelona va acollir l'enllaç entre Iñaki Urdangarin i la Infanta Cristina. Josep Maria Esteve va fer de testimoni d'Urdangarin juntament amb la princesa Alèxia de Grècia, el príncep Kubrat de Bulgària i onze testimonis més. La segona ocasió, el juny de 2012, quan va ser citat pel jutge de Palma que instrueix el cas Noos, José Castro. Esteve va ser preguntat per una facturació de 10.180 euros pagada per la con-

La relació entre els Crespo i els Esteve va més enllà de l'amistat i inclou col·laboracions en el món dels negocis

sultora Aizoon SL en concepte d'un projecte de bàsquet 3x3. Cal recordar que Aizoon SL és una de les empreses que el jutge creu que es van beneficiar del frau, ja que "s'havien desviat quantitats rebudes per l'Institut Noos cap a aquestes entitats a través de factures simulades".

Casualitats de la vida, o no, les circumstàncies han volgut que l'advocat de Xavier Crespo, Manuel González Peeters, sigui el mateix que el de Diego Torres, exsosi d'Urdangarin també investigat al cas Noos. ◀

2.500.000

és la suma de pessetes que va comportar la fallida, el 1920, del Banc de Barcelona, entitat de crèdit governada tres anys per un avantpassat dels germans Crespo

4.000.000

són els diners que va oferir el propietari de Can Juncadella per entrar a la junta de la Federació Catalana de Futbol de la mà del candidat Jaume Llauredó

19

lavabos són els que preveu el projecte que Josep Maria Crespo ha dissenyat per la mansió il·legal que el president del Kazakhstan està construint a Lloret

Un ascens fulgurant

Per entendre l'ascens de Xavier Crespo cal tenir present el nom de Robert Pujol, tiet de la seva dona, Guadalupe Oliva. Pujol va ser president de la Corporació de Salut del Maresme i la Selva durant els anys que es van produir els pagaments irregulars de Crespo i Oliva a l'empresa de la corporació Centre Mèdics Selva Maresme SL, investigats per la Sindicatura de Comptes. Segons expliquen fonts de la plantilla del centre, Xavier Crespo va entrar a treballar a l'Hospital de Blanes com a traumatòleg sense tenir un títol oficial, gràcies a la mediació de Robert Pujol. L'any 2000, Crespo s'integra com a gerent a Centres Mèdics Selva Maresme SL. A través d'aquesta mercantil pública, Crespo es va assignar sobresous i dietes irregulars i va pagar despeses no justificades per valor de 2,4 milions d'euros. Complementes salarials al marge, cal destacar les despeses personals del matrimoni Crespo-Oliva, que van ascendir a 7.424 euros i que van cobrir la quota del Col·legi de Metges, la de l'Agrupació de Ciències Mèdiques i la del Club de Hoquei de Lloret. Tot i que el 2003 va ser escollit alcalde de Lloret per CiU, Crespo va continuar cobrant de Centres Mèdics Selva Maresme SL fins al maig de 2005, només un any abans que esclatés l'escàndol. L'informe de la Sindicatura de

Robert Pujol va mediar perquè Crespo entrés a l'Hospital de Blanes sense títol

Comptes de l'any 2006, però, no va acovardir Crespo, que el novembre d'aquell mateix any enderrocava la plaça de braus i va posar totes les facilitats perquè DDC, l'empresa de la màfia russa, comencés l'edificació d'un centre comercial allà on, de cara a la ciutadania, deia que hi hauria una residència esportiva i un centre d'alt rendiment. Les denúncies per corrupció van topar als jutjats de Blanes i al TSJC, però, poc després, van rebre un nou impuls de la mà de la Fiscalia Anticorrupció. Quan Felip Puig el va proposar com a secretari general d'Interior a principis de 2011 i Xavier Crespo ja havia deixat l'alcaldia, el recent escollit president de la Generalitat Artur Mas va rebre una trucada que venia de Madrid. A l'altra banda, un ministre important de l'executiu Zapatero li recomanava tirar enrere el nomenament. Des d'aleshores, el xàfec d'acusacions no ha cessat i, tot i així, Mas el va escollir per anar a la llista de Girona de número 4. Amb la seva imputació al caure, pendent que es pronuncï el TSJC, caldrà veure què fa amb ell un Artur Mas que, aquesta darrera setmana, s'ha presentat com a impulsor d'una cimera anticorrupció d'alt nivell. A Lloret, diversos regidors de l'oposició continuen parlant d'ell com un home que "compra voluntats" i "oculta informació". MANU SIMARRO

EL COGNOM CRESPO ES VA OCULTAR MITJANÇANT EMPRESSES PANTALLA I UN AMIC ARQUITECTE

El germà de Crespo va projectar les obres de Can Juncadella a través de testaferros

Fins ara, la vinculació entre el germà de Xavier Crespo i les obres il·legals a la finca de Can Juncadella només era un rumor. Les dades del cadastre i del registre mercantil, però, acrediten que Josep Maria Crespo, tot i haver actuat amb molta discreció, va ser qui va projectar la remodelació i l'ampliació de la mansió que té la família del president del Kazakhstan dins una zona protegida del massís de Cadiretes.

/ ENRIC CATALÀ

Jesús Rodríguez
@albertmartnez

La família Crespo va començar a aparèixer a la premsa l'any 2005 per unes actuacions urbanístiques que l'oposició municipal al consistori de Lloret de Mar considerava irregulars. També durant aquelles dates, la Sindicatura de Comptes indagava les irregularitats financeres de Xavier Crespo i la seva dona, Guadalupe Oliva, dins la Corporació de Salut del Maresme i la Selva. Josep Maria Crespo, germà gran de Xavier, va abandonar el càrrec de conseller dele-

Un Volkswagen Tuareg d'ús habitual de la família Crespo i valorat en 56.000 euros està registrat a nom de Desarrollos Integrales Constructivos SL

gat de l'empresa Estaciones de Servicio del Kazakhstan SL aquell any, per evitar que se'l vinculés amb l'empresa Flinder Data SL, que recentment havia adquirit la finca de Can Juncadella de Lloret de Mar. Darrere d'aquesta última societat mercantil, hi ha la família de Nursultan Nasarbaiev, president del Kazakhstan. La filla i el gendre de Nasarbaiev van

ESTIRANT DEL FIL

>>> Ve de la pàgina anterior

transformar la mansió en residència d'estiu, però necessitaven ampliar les edificacions per ubicar-hi les *suits* de luxe i els garatges per a vehicles de gama alta de les seves convidades VIP al llarg dels mesos en què la Costa Brava és un dels paratges preferits de les elits petroleres d'aquest país centreasiàtic.

Josep Maria Crespo va evitar que el seu cognom constés a la documentació relacionada amb els permisos d'obres al recinte de Can Juncadella, unes autoritzacions que havia signat el seu germà Xavier Crespo sabent que vulneraven la llei i que es feien dins d'un paratge natural protegit. El germà de l'excalde va cometre errors que, avui, el delaten. Fonts del consistori de Lloret de Mar han confirmat que Josep Maria Crespo va ser la persona que, en nom de Flinder Data SL, va registrar la finca al cadastre municipal. La societat mercantil que va executar les obres respon al nom de Desarrollos Integrales Constructivos SL, dirigida segons les dades del registre mercantil per Manuel Balbino Álvarez Pérez i Lluís Calvis Solé. Aquests dos personatges actuaven com a testaferrós, però el control real de les obres ha anat a càrrec de Miquel Bantulà, company de facultat de Josep Maria Crespo i amb qui comparteix despatx professional al número 226 del carrer València de Barcelona.

Josep Maria Crespo va registrar Can Juncadella a nom de Flinder Data SL al cadastre municipal

Els lligams de Crespo amb aquesta companyia arriben més lluny. BCN 1994 SL és la societat mercantil que va aportar el capital per a la constitució de Desarrollos Integrales Constructivos SL. Darrere de BCN 1994 SL, s'hi amaga la societat BrokService SL, una empresa on Josep Maria Crespo va col·locar la seva dona com a administradora única. Es dona la circumstància, a més, que un Volkswagen Tuareg d'ús habitual de la família Crespo i valorat en 56.000 euros està registrat a nom de Desarrollos Integrales Constructivos SL, segons consta a la documentació judicial d'un litigi familiar.

El primer que va denunciar aquest vincle entre la finca de Can Juncadella i el germà de Xavier Crespo va ser el cap de l'oposició a l'Ajuntament de Lloret de Mar, Marc Fuertes, que encapçalava la llista de la candidatura Millor!, que va aconseguir sis edils a les darreres eleccions municipals i, per tant, trepitja els talons a l'alcalde Romà Codina de Convergència i Unió.

KAZAKHSTAN I FUTBOL

L'entitat ecologista Sos Lloret de seguida va alertar de les irregularitats a la finca, que legalment hauria d'estar protegida pel Pla Especial d'Interès Natural del massís de Cadiretes. Però, amb Xavier Crespo d'alcalde, les seves denúncies no van aconseguir aturar les obres. L'aleshores

batlle i el seu regidor d'Urbanisme, Josep Valls, sempre es van agenollar davant les demandes de l'empresa Flinder Data SL, que en almenys una ocasió va ser representada davant del ple municipal per l'empresari Agustín Grau Sala, propietari de l'empresa Natural Electric i membre de la Fundació F.C. Barcelona. Un dels principals mecenes d'aquesta fundació blaugrana és Assylbek Karibayev, administrador únic de Flinder Data SL, president d'una empresa petrolera del Kazakhstan i familiar directe del cap d'Estat Nursultan Nazarbaiev. Karibayev va optar a ser l'home fort de la Federació Catalana de Futbol a mans de la candidatura frustrada de Jaume Llauredó, a qui va prometre una aportació de quatre milions d'euros.

FOCS ARTIFICIALS I FERRARIS

Els poderosos cercles polítics i empresarials que es mouen al voltant de la finca han facilitat obres il·legals: la destrucció del camí de ronda, l'enderroc de l'antic habitatge de les masoveres, la remodelació de la caseta de bany afectada per la llei de costes i la construcció d'una mansió amb tretze *suits*, dinou banys, una bodega i un soterrani amb Ferraris per a les convidades, projectada i construïda per Josep Maria Crespo a través de l'empresa Desarrollos Integrales Constructivos SL. El 19 d'agost de 2010, Xavier Crespo i la seva dona, Guadalupe Oliva, van ser els convidats d'honor d'una festa sumptuosa amb castell de focs d'artifici inclòs, tot i trobar-se en una àrea boscosa. Va ser una irregularitat més, després de la tala d'arbres il·legal que es va fer a la cala Morisca i de les obres no autoritzades a la cala de Rajols. Tot això, ho està investigant el fiscal de delictes mediambientals de Girona en un expedient obert pel jutjat d'instrucció número 5 de Blanes. Les arquitectes de l'Ajuntament de Lloret de Mar i de la Comissió Territorial d'Urbanisme de Girona han estat les primeres imputades. Xavier Crespo podria ser el pròxim. ◀

Castells de focs a Can Juncadella / SOS LLORET

Arribada dels Ferraris per la gent convidada / SOS LLORET

Un professor de La Salle Bonanova

Nascut el 1956, Josep Maria Crespo va estudiar a l'escola dels Jesuïtes de Casp i es va llicenciar en Arquitectura a la Universitat Politècnica de Catalunya, on va conèixer els que, més endavant, serien socis seus a múltiples empreses, majoritàriament de caràcter immobiliari, com Genís Petit o Josep Santandreu. Professor de geometria variable a La Salle de la Bonanova, campus d'arquitectura de la Universitat Ramon Llull, Josep Maria Crespo es va iniciar al món dels negocis a través d'Orinbar SA, una promotora immobiliària constituïda el 1994 amb despatx al carrer Balma de Barcelona, de la mà de Josep Lluís Petit i Marcos Recacha. El març de 2000, els socis d'Orinbar van decidir estendre el negoci immobiliari a les benzineres i van fundar Gasorinbar SL, dedicada a la comercialització de productes petrolífers al detall. En aquesta empresa, hi trobem altres habituals als consells d'administració on figura Josep Maria Crespo, com Genís Petit o Xavier Masip. Tot i que la majoria dels seus companys ja han abandonat l'empresa, Crespo continua controlant-la a través d'Ingenieria y Arquitectura Troina SL, de la qual és administrador únic i copropietari juntament amb Genís Petit. Els negocis, que compagina amb la seva tasca docent i la feina al despatx d'arquitectes que comparteix amb Miquel Bantulà, arriben al punt àlgid amb la seva entrada al Kazakhstan. De la mà de Josep Santandreu, empresari del grup ETS SA (grup amb negocis en el camp de la gestió de residus a Bèlgica, Hongria i Veneçuela, entre altres països), i dels cossos consulars, Josep Maria Crespo fa diversos viatges a Almaty, capital històrica del Kazakhstan. A partir d'aquí, s'involucra en la creació d'Estacions de Servei de Kazakhstan SL i coneix alguns membres de la família del president de l'exrepública soviètica, Nursultan Nazarbayev, actual titular de la finca de Can Juncadella.

La llista de les societats dirigides per Crespo és llarga. Encara hi trobem dues empreses més: Arco en Gola SL i Junts Organitzem Promocions SL, totes dues amb seu social al seu despatx d'arquitectes del número 226 del carrer València de Barcelona. La llarga llista de membres de la família Petit que acompanyen Crespo en els seus negocis culmina amb un dels germans de la família, que va optar per una via diferent a la dels negocis, la del vot de castedat. Joaquim Petit, mossèn de l'orde catòlic ultraconservador dels Legionarios de Cristo, va presidir l'enllaç matrimonial de Josep Maria Crespo, un casament que va aplegar el bo i millor de la burgesia catalana. MANU SIMARRO

LEGIONARIOS DE CRISTO

Amar, Edificar, Servir

AIXÍ ESTÀ EL PATI

6-7

Denuncien nou casos de persones afectades per lipoatròfia muscular a la Facultat de Geografia i Història de la UB

8-9

El finançament i les condicions laborals, eixos del debat sobre el futur de l'acció social i comunitària

URBANISME // REIVINDIQUEN QUE EL PARC DE LA FIGUERA QUEDI FORA DEL PLA DEL CONSISTORI PELS ESPAIS "EN DESÚS"

L'Ajuntament de Barcelona torna a fer el buit al veïnat de Vallcarca

republicana, fa prop d'una dècada. El terreny, on només hi queden les runes de l'escola, ha acollit calçotades, cinefòrums, festes alternatives, tallers i fins i tot s'hi havia fet un hort comunitari i un parell d'hortos individuals.

UN BARRI ESBORRAT DEL MAPA

Els plans urbanístics han canviat radicalment la fisonomia de Vallcarca. Tal com recull el documental *Encaixonats*, de Marta Saleta, les afectacions i les modificacions del Pla General Metropolità de 1976 i la seva actualització, l'any 2002, han forçat l'abandonament d'uns solars que, ara, l'Ajuntament considera "buits". Els canvis van fer fora el veïnat de tota la vida i també els negocis i el petit comerç que dinamitzava el dia a dia del carrer Farigola. Pressionat per la pujada dels preus o per l'afectació directa dels seus habitatges, aquest veïnat va acabar marxant. Al llarg dels anys 90, un reguitzell de centres socials okupats van funcionar de dinamitzadors i Vallcarca va esdevenir punt de referència per als moviments socials i la cultura crítica de la ciutat. Des de principis de segle, però, els enderrocaments i els desnonaments han aconseguit acabar amb bona part dels lligams relacionals històrics que havien donat vida pròpia al barri. Però el 2007, la reconversió urbanística, fruit de l'especulació impulsada pels interessos de grans immobiliàries com Nuñez i Navarro i avalada pel consistori barceloní, va topiar amb l'esclat de la bombolla immobiliària. La reforma urbanística ha quedat paralitzada des d'aleshores i l'abandonament del barri de Vallcarca s'ha traduït en desenes de solars abandonats i el veïnat malda per recuperar-ne l'ús. El del parc de la Figuera, on part dels terrenys estan encerclats per una zona de gossos, no és l'únic cas. Els plans urbanístics han deixat abandonats altres solars com el de sota el pont de Vallcarca - cedit a l'Institut de Disseny de Gràcia per sembrar-hi blat i fer una pista de bàsquet privada - o el de l'avinguda Vallcarca, on hi havia la singular Casita Blanca, que ara han quedat desolats. ◀

Irene Escorihuela i Helena Martínez
@iescorihuela

Barcelona tindrà dinou solars abandonats menys aquesta primavera si el Pla Buits de l'Ajuntament tira endavant amb èxit. El pla pretén, segons el regidor d'Hàbitat Urbà Antoni Vives, donar ús a aquells projectes i obres inacabades per falta de finançament o per ajornament de la tramitació administrativa. La intenció del consistori és posar fil a l'agulla a dos solars per districte -tret de Ciutat Vella, on només serà un- i cedir la gestió temporal a entitats i associacions sense ànim de lucre perquè hi facin activitats "d'interès públic o d'utilitat social". La resolució de les concessions per un màxim de tres anys es farà pública el mes d'abril, un cop transcorreguts els quatre mesos del període d'inscripció.

Fins aleshores, les entitats romanen a l'expectativa. Un del espais més reivindicats és a l'Eixample Esquerre. El col·lectiu Recreant Cruïlles vol aprofitar el solar de Germanetes per fer-hi efectives les demandes veïnals, mentre continua reclamant els equipaments promesos per l'Ajuntament, la totalitat del solar, la creació de les superilles verdes i que l'Eixample sigui una zona de vianants. A Vallcarca, però, el pla genera dubtes i reticències. El barri està en peu de guerra per la inclusió al projecte del solar del carrer Farigola número 19, conegut com el parc de la Figuera, un espai autogestionat pel veïnat on, des de 2004, es fan diverses activitats i que ha servit de punt de trobada per als col·lectius de Vallcarca i els barris dels voltants. El veïnat que autogestiona el solar afirma que l'espai no està "en desús" ni de lluny i ha presentat una contraproposta a l'Ajuntament,

acompanyada de 705 signatures individuals i desenes d'adhesions de col·lectius i entitats, on demanen la retirada d'aquest solar del pla i asseguren que la cessió de l'espai a una sola entitat suposaria la privatització del seu ús. També denuncien la doble moral d'un pla que diu que vol "projectes que siguin el resultat d'es-

El pla Buits no té en compte la vida associativa espontània que ja existeix al parc de la Figuera

coltar i recollir les necessitats del seu entorn, en el sentit d'integrar-se al territori", però que, a l'hora de la veritat, no té en compte la vida associativa espontània que ja existeix en aquell espai. El veïnat va començar les tasques de recuperació de l'indret, seu d'una antiga escola

El parc de la Figuera és un espai autogestionat pel veïnat des de 2004 / ROBERT BONET

SALUT // L'ASSOCIACIÓ ENSALUT EXIGEIX QUE S'APLIQUIN LES MESURES PREVENTIVES DE MANERA EFICIENT

Nou treballadores de la UB pateixen lipoatròfia semicircular

Guia Roure

@La_Directa

Ala Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, hi ha nou persones amb lipoatròfia semicircular (LS) diagnosticada, però, de moment, no s'han pres les mesures necessàries i efectives ni els procediments establerts al protocol d'actuació de la Generalitat de Catalunya (de 2007 i revisat el 2009). El 18 d'abril de 2011, les treballadores de la facultat de la UB van denunciar davant la Inspecció Provincial del Treball de Barcelona que, des de l'any 2007 -un any després de la construcció del nou edifici al cor del Raval-, s'estan produint casos de lipoatròfia semicircular. Fins avui, hi ha disset persones que presenten la simptomatologia. Abans, les treballadores ja havien presentat una demanda a l'Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient de la UB (OSSMA). Segons una de les afectades, les treballadores van sol·licitar que una empresa externa fes mesuraments ambientals, però l'OSSMA s'hi va negar. De moment, la universitat no ha pres les mesures necessàries i efectives. Davant la situació, l'associació Espai Net Salut (EnSalut), impulsada per les treballadores afectades, exigeix solucions. Eduard Antequera, president de l'associació, assegura que "s'han aplicat mesures que no són suficients i els casos de lipoatròfia semicircular continuen avançant".

La plantilla va sol·licitar, sense èxit, que una empresa externa fes mesuraments ambientals

Trastorns neurològics, mentals, cardiopulmonars, reproductius, hormona, dermatològics, immunològics i possibilitat de càncer, aquests són alguns dels riscos que assumeixen cada dia les persones que estudien i treballen al campus, arran de l'exposició a les radiacions electromagnètiques (EMR) o als camps electromagnètics (CEM). Les marques a la pell causades per la pèrdua del teixit gras subcutani (lipoatròfia semicircular)

va ser una de les simptomatologies que les va advertir de l'existència d'una problemàtica de salut ambiental. Tots els indicis apuntaven a la síndrome de l'edifici malalt, un conjunt de patologies d'origen tecnològic causades per l'enorme càrrega electromagnètica derivada de l'existència de materials i revestiments no biològics i per la contaminació química, les vibracions, les emissions electromagnètiques o no ionitzants produïdes per les línies d'alta i baixa tensió i els aparells elèctrics presents al seu interior.

Sembla que la UB, el Departament de Salut i la Generalitat de Catalunya no compleixen amb eficiència el Principi de precaució, present en molts informes de científiques independents de la indústria i aconsellat pel Parlament Europeu el 6

de maig de 2011. El principi recull que, quan una activitat amenaça de causar danys, és important adoptar mesures de prevenció, encara que la totalitat de la relació causa-efecte no sigui determinada científicament. També existeix el

Els valors sobre els CEM tolerats a l'Estat espanyol superen 4.000 vegades els valors de les legislacions d'altres països

principi ALARA (*As Low As Reasonably Achievable*), que aconsella una exposició a les radiacions tant baixes com sigui possible. Una de les treballadores recorda les

Cartell a la Facultat de Geografia i Història de la UB Raval de Barcelona

paraules del personal mèdic i d'altres persones expertes, arquitectes i geobiòlogues, que van visitar les institucions de manera independent: "Estar aquí dins més d'una hora és un crim"; "Això és un microones, una graella".

Al protocol d'actuació de 2007 -davant els casos de LS apareguts als edificis de La Caixa, Gas Natural o Aigües de Barcelona-, la Generalitat reconeixia la inexistència de "valors de referència" en relació als CEM, però suggeria tenir informació sobre les instal·lacions de la ventilació, la climatització i la humidificació de l'aire, la instal·lació elèctrica, el tipus de terra i el seu tractament antiestàtic, els equips amplificadors de senyals de telefonia mòbil i també el control de l'electricitat estàtica. Un fet que no s'ha

Noves pandèmies del segle XXI

La fibromiàlgia (FM), la síndrome de fatiga crònica (SFC), la sensibilitat química múltiple (SQM) i l'electro hipersensibilitat (EHS) són malalties emergents i les poques investigacions que s'han fet sobre elles situen la seva etiologia en la sobreexposició ambiental –o exposició reiterada– als camps electromagnètics (CEM), juntament amb la sobreexposició a agents químics persistents que respirem o acumulem en la cadena alimentària. Essent una de les malalties amb etiologia reconeguda per l'Organització Mundial de la Salut, les investigacions reconeixen que hi ha un 5% de la població mundial afectada per l'EHS i estimen que, l'any 2017, afectarà un 50% de la població.

Els primers diagnòstics reconeguts de lipoatròfia semicircular (LS) apareixen l'any 1974 a Alemanya. L'any 1995, la primera epidèmia de LS s'estenia entre 900 treballadores de la companyia belga KBC Bank&Insurance Group. Sota la pell de les seves cuixes, apareixien els efectes semicirculars de l'atròfia del greix. Després de múltiples estudis, el responsable dels serveis mèdics de l'empresa va evidenciar la coincidència entre els 72 centímetres existents des del terra fins a l'alçada de la cuixa on apareixien els símptomes i l'alçada de les taules de l'oficina. El grau de partícules de pols ambiental i la qualitat microbiològica de l'edifici eren bones, el contingut de CO₂, ozó i radó era baix i els nivells de radioactivitat, poc destacables. Tanmateix, sobresortia una dada: una humitat relativa baixa, de prop del 40%, fet que contribuïa a l'acumulació de la càrrega elèctrica en els objectes.

traduït en la investigació dels valors reals presents en l'edifici, per part de l'Administració, malgrat la denúncia de les treballadores de la UB davant la Inspecció Provincial.

LA REVISIÓ DELS LÍMITS D'EXPOSICIÓ

Les investigacions fetes sobre la toxicitat mediambiental i l'*electromog* o contaminació per camps electromagnètics s'han recollit en informes com el Projecte Reflex, Interphone o Steward, que adverteixen de les conseqüències biològiques de l'exposició a les radiacions.

Tal com recull l'informe Bioinitiative, elaborat per catorze científiques internacionals, els límits existents dels CEM són inadequats i s'han de fixar partint d'una interacció no només entre les científiques, sinó també entre les expertes en salut pública, les encarregades de la política pública i la població en general. La importància d'una legislació ambiental adequada i el reconeixement de les malalties i dels drets de les persones afectades són algunes de les principals línies d'intervenció que recull l'informe. Cal destacar que els valors sobre els CEM que l'Estat espanyol considera tolerables superen 4.000 vegades els valors de les legislacions d'altres països. ◀

Degoteig de casos: de La Caixa a la biblioteca Agustí Centelles

Gemma Garcia

@gemma_g_fabrega

La Caixa, Gas Natural, Aigües de Barcelona o els Serveis d'Emergències Mèdiques (SEM Zona Franca) encapçalen la llista d'edificis malalts. Van sortir a la llum a partir de 2007, quan van començar a detectar-se els primers casos de persones afectades per lipoatròfia semicircular. Més de 100 afectades a la seu de La Caixa de Barcelona i de València; 230 persones malaltes a la seu de Gas Natural, tres mesos després de la inauguració; 116 a la Torre Agbar d'Aigües de Barcelona, i alguns casos al Banc de Sabadell o a l'Institut Nacional de la Seguretat Social. La llista és llarguíssima i no para de créixer. Segons Carlos Requejo, expert en domoteràpia, disciplina que estudia els edificis malalts, entre el 70 i el 80% dels edificis construïts després dels anys 70 està afectat en un grau més o menys alt.

L'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball estima que el 30% d'edificis de l'àmbit laboral estan malalts

L'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball (INSHT) estima que, de l'àmbit laboral, el 30% són edificis malalts. La lipoatròfia no és l'única conseqüència d'habitar un espai afectat, però, per Requejo, "és la punta de l'iceberg, l'evidència visible i palpable que els factors ambientals afecten la salut". Hi ha altres efectes que no són tan fàcils de diagnosticar: trastorns neuropsiquiàtrics, cardiovasculars, reumàtics i al·lèrgics, fatiga crònica, electrosensibilitat o sensibilitat química. En general, tota la nova edificació i la majoria d'edificis rehabilitats representen una amenaça per a la salut. S'utilitzen materials artificials i electrostàtics, com el pladur o la melamina, i són construccions hermètiques i amb deficiències en el sistema de ventilació. Hi ha grans magatzems afectats, centres comercials, redaccions de diaris o estudis de ràdio i televisió. ◀

Una biblioteca tancada

La biblioteca Agustí Centelles del barri de l'Eixample de Barcelona va tancar el 15 de desembre. Durant tres mesos, s'hi faran unes reformes que han de permetre que el personal que hi treballa no emmalalteixi. D'una plantilla de quinze persones, tretze han estat afectades per lipoatròfia semicircular i altres símptomes, com problemes respiratoris. Tot i que, a principis de 2012, s'hi van dur a terme tot un seguit de mesures correctores, com la substitució de part del mobiliari i part del paviment per materials menys conductors d'electricitat, el degoteig de persones afectades va continuar. La plantilla, amb el suport dels sindicats CGT, UGT i CCOO, va exigir el tancament de l'edifici fins que es trobés un solució al problema. Xavier Burguete, delegat de CCOO de riscs laborals de les biblioteques, explica que, a excepció de dos casos que tenien afeccions secundàries, la plantilla va continuar treballant "amb marques al cos i empijorant". Periòdicament, les afectades passen revisions mèdiques per avaluar si les afeccions remeten. Mentrestant, a la biblioteca, canvien tot el terra per rebaixar els nivells de conducció electromagnètica i renoven el sistema de ventilació.

/ MIREIA SALGADO

Un edifici municipal desallotjat

A finals de 2011, algunes empleades municipals d'Oliva, a la comarca de la Safor (País Valencià), van haver de ser traslladades. De les més de 30 persones que treballaven a l'edifici l'Almàssera des de 2009, catorze havien estat diagnosticades amb la síndrome de lipoatròfia semicircular el 2011. Quan es van detectar els primers casos, UGT-PV va denunciar que la mútua evitava diagnosticar més gent, però l'esclat va ser inevitable. A més de la lipoatròfia, algunes treballadores patien sequedat als ulls i refredats recurrents. L'edifici patia un defecte d'humitat que contribuïa a fer que els mobles i els objectes es carreguessin d'electricitat estàtica. A instàncies de la Inspecció de Treball, van sotmetre l'edifici a unes reformes: millora de la ventilació i recirculació de l'aire; però no va ser suficient. Actualment, s'està habilitant un altre edifici perquè la totalitat de la plantilla abandoni l'Almàssera.

AIXÍ ESTÀ EL PATI

DRETS // EL FUTUR ECONÒMIC I LES CONDICIONS DE TREBALL MARQUEN EL DEBAT SOBRE EL MODEL D'ACCIÓ SOCIAL I COMUNITÀRIA

Precarietat laboral contra la precarietat social?

Miguel Martín
@La_Directa

"S'ha jugat massa amb el component vocacional del nostre treball per normalitzar abusos que, en qualsevol altra professió, serien inacceptables", afirma Mario, nom fictici d'un treballador d'un Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE) que prefereix preservar l'anonimat. "He arribat a escoltar frases com: tu per què estàs aquí, per diners o pels xavals?, per qüestionar decisions que afecten tant les teves condicions de treball com la teva vida personal". Mario considera que la baixa afiliació sindical al sector té molt a veure amb tot plegat i relata un empitjorament progressiu de les condicions de treball: "El 2003, jo treballava en un altre centre públic i ingressava uns 1.500 euros; el 2008, en un centre de gestió delegada, cobrava 1.400 euros. La gent contractada en aquest mateix centre el 2012 cobra 1.300 euros".

Amb 7.500 entitats, 100.000 treballadors, 245.000 voluntaris i 1.700.000 usuaris, allò que als Estats Units s'anomena -sense ironia- *Non-profit Industrial Complex* (Complex Industrial sense Ànim de Lucre) aquí també ha assolit proporcions industrials i tícs mercantils. Laia Grabulosa, representant de La Confederació (patronal catalana), reconeix que "cada vegada hi ha més empreses de caràcter purament mercantil que s'estan intentant introduir al sector, cosa que exigeix una regulació que protegeixi l'objectiu principal: l'atenció a les persones".

Sigui com sigui, les retallades estan obrint fractures en diferents direccions. Els propers concursos de serveis i sub-

vencions, la negociació del nou conveni col·lectiu i la visibilització de la precarietat laboral anuncien que hi haurà conflictitat entre les entitats i l'administració, però també entre aquestes i les plantilles. Com a mar de fons: el paper del voluntariat, presentat com la panacea per les administracions, però denunciat com a agent de precarització del treball i l'atenció social.

SUBHASTES DE SERVEIS PÚBLICS

Les paraules del conseller d'Economia i Coneixement Andreu Mas-Colell, pronunciades en el marc d'una conferència per a la Fundació Pere Tarrés el març de 2012, són prou clares: "Les entitats socials són una manera eficient d'obtenir resultats molt bons per a la societat amb recursos públics escassos". Criteris economicistes i explotació al màxim del voluntariat.

Bona part de les entitats del sector ja apliquen una lògica empresarial

La Confederació i la Taula d'Entitats del Tercer Sector han denunciat els procediments emprats per l'administració en concursos de serveis socials, on "la valoració del projecte tècnic és molt inferior a l'oferta econòmica, cosa que fa que, a la pràctica, alguns concursos esdevinguin subhastes". Les dues organitzacions més representatives del sector han detectat "rebaixes extremes, superiors al 25% (del pressupost de licitació)" que afecten de manera radical la qualitat de l'atenció. Una centralitat de la relació cost-benefici que es tradueix en una "penalització addicional per a les entitats socials que tradicionalment ja s'han vist penalitzades en relació a

les empreses mercantils en els procediments de contractació pública".

El col·lectiu Defensem l'Acció Social i Comunitària (DASC), format per professionals del sector, ha donat suport a la denúncia de les entitats i ha exigint estendre "l'obligació existent per a les entitats sense ànim de lucre relativa a la reinversió dels beneficis anuals a qualsevol entitat adjudicatària d'un concurs de serveis socials".

PRECARIETAT LABORAL

Tant DASC com el sindicat CGT senyalen que bona part de les entitats ja apliquen una lògica empresarial. El desembre passat, DASC va denunciar: "Hi ha rebaixes de

Jornades del col·lectiu Defensem l'Acció Social i Comunitària celebrades a Barcelona el 19 de gener / JOSEP MIQUEL RAVENTÓS

sous, impagaments a les entitats socials que ens tenen contractades, cosa que ens porta a treballar cobrant la meitat del sou, i contractes com a integradors i no com a educadors o amb titulacions superiors".

Fins fa cinc anys, l'acció social i comunitària no era una realitat laboral reconeguda. Malgrat el creixement del sector, amb milers de professionals altament qualificades, les plantilles s'han d'acollir a convenis com el d'educació concertada o el de despatxos i oficines (banca). Amb els convenis de sector, en molts casos, s'ha passat de convenis amb un nivell de protecció i de drets relativament alt a un de mínims com l'actual. Segons la CGT, a la pràctica, les

Diferències salarials

	SALARI BASE		PLUS DE CICLE CONTINUAT	
	Mensual	Anual	Mensual	Anual
Direcció	2.083,04	29.162,50	2.607,37	36.503,12
Com. intermedis	1.758,65	24.621,04	2.303,38	32.247,27
Llicenciades	1.625,01	22.750,18	1.753,55	24.549,63
Educadores	1.456,7	20.393,76	1.696,42	23.749,88
Pers. qualificat	1.287,36	18.023,06	1.386,31	19.408,35
Admin. i serveis	1.027,24	14.381,31	1.082,32	15.152,51

Al Conveni d'acció social amb infants, joves, famílies i d'altres en situació de risc (dels set convenis del sector, aquest dona cobertura a la majoria d'activitats), queda patent la diferència entre els càrrecs directius i la resta. Per entendre la taula, l'anomenat plus de Cicle Continuat és un complement aplicat als centres que obren 24 hores diàries els 365 dies de l'any i que supeix plusos com el de nocturnitat. En aquests centres, el càrrec de direcció pot ingressar fins a 36.500 euros anuals, 7.300 euros més que amb el salari base. Per la seva banda, el personal llicenciat, les educadores i el personal qualificat ingressen respectivament 1.700, 3.356 i 1.385 euros anuals més treballant al cicle continuat. En qualsevol cas, hi poden haver diferències de fins un 140% dels ingressos anuals entre el sou dels càrrecs directius i el de les assalariades. Les plantilles afegeixen que calen mecanismes de control sobre les pròpies entitats en aspectes com, per exemple, els sous dels directius i del personal administratiu i l'ús o la reinversió dels seus beneficis anuals".

plantilles han perdut poder adquisitiu. El sindicat apunta que, més enllà del conveni, "a alguns centres de treball, en tres anys, la jornada laboral anual ha augmentat 150 hores, els dies lliures (vacances a part) s'han reduït de dinou a tres l'any i s'ha rebaixat el salari una mitjana de 170 euros nets mensuals". La negociació del proper conveni corre el risc d'empitjorar encara més aquestes condicions.

SEGUIR EMPITJORANT

L'acció social és un híbrid estrany: un servei públic privatitzat en milers d'associacions, fundacions o empreses, amb característiques, objectius, tarannàs i funcionaments diversos, on les entitats religioses continuen tenint un pes important. Treballadores i representants d'entitats coincideixen a assenyalar que, amb nombrosos aspectes crítics, el model actual havia aconseguit consolidar certs estàndards de professionalització i de qualitat que superaven el precedent de la caritat religiosa. Ara, tot això pot estar en risc, tant pel foment de les lògiques mercantils com per l'ús del voluntariat per fomentar mà d'obra barata o gratuïta.

Des de la patronal, Laia Grabulosa assegura que comparteix aquesta preocupació: "Nosaltres posem en valor la figura dels professionals i considerem que el voluntariat ha de jugar un paper complementari". L'ús creixent que algunes empreses del sector estan fent de figures com la de *voluntari alliberat* o *integrador* semblen confirmar, però, les pors del col·lectiu de treballadores: es vol consolidar una figura ambigua dirigida a desdubixar els drets laborals i a precaritzar la qualitat de l'atenció. ◀

La campanya de la Marea Taronja Lluita contra les retallades en els serveis socials / DASC

ALTERNATIVES AL MODEL D'INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA

"El que em fa més feliç és veure que hi ha **autoorganització**"

Quelcom es mou dins l'àmbit del treball comunitari. La I Jornada del Col·lectiu de Professionals del Treball Comunitari va reunir el novembre passat, 120 persones a l'Espai Fontana de la vila Gràcia. Infradotats per les retallades i sense un objectiu massa definit, a Catalunya, es mantenen en funcionament una setantena de plans de desenvolupament comunitari. Quinze anys després que el conseller Antoni Comas decidís posar-los en marxa, una part de les professionals que els desenvolupen s'organitzen per qüestionar el model d'intervenció comunitària aplicat fins ara. LA DIRECTA ha parlat amb quatre professionals que prefereixen mantenir-se en l'anonimat.

autoorganització és el que em fa més feliç. Al Poble-sec, per exemple, s'estructura una assemblea de barri superpotent amb molts espais i temes comuns amb el pla comunitari, amb propostes creatives i més ajustades a les necessitats socials reals i es multiplica el potencial d'empoderament i d'apropament a la persona exclosa. La crisi posa més en crisi els professionals de serveis socials, se'ls demana molt més la part assistencial, però molts s'adonen que, ara, el treball comunitari és l'única manera d'avançar. Als tècnics comunitaris, se'ns reconeix més perquè s'han adonat que, amb nosaltres, els projectes que financen surten millor. I nosaltres hem canviat el xip professional. Ja no muntem activitats, sinó que donem eines i recursos. No som qui genera, sinó qui facilita. Farem menys coses, però junts. El que volem és incorporar la manera de fer, de pensar i d'entendre i no fer que la gent se sumi a les nostres estructures: si t'adones que és important treballar pel barri i vols que ens ajuntem al bar, perfecte.

no els interessa aportar-hi recursos. Per què hi ha 70 o 80 plans amb professionals a mitja jornada per a barris amb 40.000 persones en comptes de 40 de seriosos? Nosaltres estem parlant d'un canvi de model, de deixar de treballar des de la individualitat i de manera sectorialitzada. No hi ha hores ni equips per sostenir aquests processos. A molts barris, hem trobat les entitats de cul perquè ens han vist com un altre projecte imposat per l'administració que no respecta la història i la vida del territori.

Però, heu vist resultats?

El que ens impulsa a crear un col·lectiu és, precisament, que hem vist resultats. Hem parit projectes entre serveis de l'administració, CAP, entitats i ciutadans que han valgut molt la pena, perquè s'ha pogut ajudar alguns col·lectius invisibles com la gent gran aïllada a casa, o hem donat suport a iniciatives i inquietuds veïnals quan han sorgit perquè era llavors o mai: veïns preocupats pels conflictes amb la immigració o motivada per fer coses amb joves. Potser el resultat és que hi ha un mural *xulo* al barri, però, darrere, hi ha tot un treball d'acompanyament a un procés de resolució de conflictes.

Quins són els resultats de la trobada?

Va ser un moment de reconeixement i d'autoafirmació. Ja hem esperat prou que ens donessin un marc i una formació adient. Calia trencar amb la paradoxa que els treballadors comunitaris no treballassin de manera comunitària. Per això, vam proposar un model d'autoformació i d'intercanvi d'experiències a cost zero on vam posar en valor l'experiència pròpia, amb la idea de mirar de reduir el nivell de soledat i inseguretats professional en què ens hem mogut fins ara. ◀

Altres maneres de fer front a la crisi

Algunes entitats han fet front a la fase de retallades prioritzant la qualitat dels projectes i la continuïtat de les professionals. Aquest és el cas d'Apropem-nos, que atén prop de 600 persones al Poblenou de Barcelona. Isis Sainz, treballadora d'aquest pla comunitari gestionat per l'Associació de Veïns, comenta que "el projecte es manté perquè l'associació avança diners per als projectes i perquè s'ha demanat un crèdit a Coop 57 (cooperativa de finances ètiques)". Destaca que el fet que "els membres de l'associació hagin adoptat una posició reivindicativa ha estat fonamental perquè s'hagin mantingut tots els projectes" i que les decisions que s'han anat adoptant han comptat amb l'opinió del personal tècnic i de les persones que exerceixen de voluntàries. Un altra iniciativa que ha aconseguit mantenir la seva activitat i els llocs de treball és Nexes, un projecte fincat al Raval que treballa sobre els eixos de la interculturalitat i la transformació social a través de l'"empoderament dels joves". Julie Paucot ens explica: "L'any 2009 ja vam dur a terme un pla d'estalvi a l'entitat per fer front a possibles dificultats". Paucot assegura, a més, que la direcció de Nexes "ha comptat amb nosaltres a l'hora de planejar el futur econòmic dels projectes". Sens dubte, una mostra que hi ha maneres diferents de fer front a la crisi en aquest sector.

Com neix el vostre col·lectiu?

El 2010, un grup de gent de diferents espais de l'administració i que compartíem la manca d'eines i la sensació de soledat vam decidir fer una primera trobada, coincidint amb els primers conflictes laborals, per articular un espai de construcció més enllà de les queixes i la frustració. Tenim l'experiència prèvia d'una primera fornada de treballadors comunitaris que es van trobar amb la indefinició d'aquest model d'intervenció social i amb la manca de voluntat de l'administració per aprofundir en ell. Llavors, es van posar a construir un model teòric de treball comunitari des de l'acadèmia i van muntar assessories i cooperatives. Nosaltres, però, volem ampliar aquest model inicial perquè sigui comunitari de debò i no un càrrec per a uns professionals específics. No és dir "jo t'explico com va i t'ho faig", sinó "ho fem junts".

La crisi aguditza les contradiccions que suposa la indefinició del model?

El primer conflicte amb què ens trobem quan volem dignificar el nostre treball és que l'administració que ho impulsa no hi creu. Volen treballar als territoris per tenir-los controlats i, realment, no els interessa empoderar el teixit social. No ha estat mai una aposta real a nivell polític i, per tant,

"L'administració vol controlar els territoris; no li interessa empoderar el teixit social"

tori. A més el model només convida al ciutadà a participar teòricament. Ho fa dins un model i una estructura molt marcades. Està pensat per a comissions i taules de treball, per gent ja associada, i un dels nostres neguits és que sabem que estem anant contra la pròpia metodologia i el criteri comunitari -que es basa en no deixar ningú fora- i acabem generant estructures anticomunitàries. La crisi ens ha fet xocar amb la realitat, però l'hem viscuda com una oportunitat. Aquests anys, hem fet molta pedagogia amb els professionals i els tècnics del territori i la nostra feina ha ajudat a generar complicitats i sinèrgies. Com a professional del treball comunitari, veure que hi ha

IMPRESSIONS

OPINIÓ LLIURE

De l'hort a l'horta

Ariadna Pomar
Xarxa d'Horts Urbans Comunitaris de Barcelona
@La_Directa

En els espais d'acció política sovint ens costa aturar-nos i reflexionar sobre la nostra pràctica, i encara més fer autocrítica sobre les desigualtats que reproduïm. A la Xarxa d'Horts Comunitaris de Barcelona (XCHUB) aquesta oportunitat ens la va donar Entrepobles, amb la organització de les Jornades Ecofeministes, "Per una vida vivible en un món limitat", el passat octubre.

La XHUCB fa temps que existeix, sobretot informalment, però fa poc que ens trobem periòdicament per compartir recursos, intercanviar coneixements i donar-nos suport quan ho necessitem. És un espai de trobada i coordinació, que ens alimenta amb accions i reflexions conjuntes.

Considerem els horts comunitaris pràctiques imprevistes a les ciutats que qüestionen el sentit comú urbà i mostren altres maneres de fer i de viure la ciutat. En la majoria de casos, mitjançant l'ocupació, ens apropiem d'espais abandonats per produir nous espais i noves relacions i per recuperar el nostre dret a construir la ciutat. Sota el paraigua de la Sobirania Alimentària, compartim visions amb altres iniciatives, com grups de consum o col·lectius polítics, que lluiten per democratitzar la producció, distribució i consum dels aliments. Els horts urbans posem

Els horts comunitaris qüestionen el sentit comú urbà i mostren altres maneres de fer i de viure la ciutat

el nostre gra d'arena, no de forma productiva, sinó des d'una vessant més social i comunitària, assajant formes col·lectives de produir a la ciutat i difonent i intentant posar en pràctica l'agroecologia.

Un dels primers aspectes que hem treballat des de la XHUCB són les relacions

de gènere als horts, analitzant les contradiccions i creant un espai per donar veu a les que sovint som silenciades, les dones. Com a primera constatació de la necessitat d'aquest debat, un fet: quan Entrepobles ens va fer la invitació, les que vam aixecar la mà per analitzar juntes els aprenentatges i els horts en clau de gènere vam ser totes dones. Som les dones les primeres interessades en transformar un patriarcat que ens oprimeix perquè, malgrat els homes també pateixen opressions en aquest sistema de poders, segueixen estant en la posició privilegiada.

Les dones som les primeres interessades en transformar un patriarcat que ens oprimeix

En els moviments socials les dones hem de fer més esforç per ser reconegudes i la implicació en un col·lectiu polític suposa fer una doble militància; ja del nostre col·lectiu i la determinada pel fet de ser dones. Cal tenir en compte que sovint no podem prescindir de les tasques de cura en l'àmbit privat i això dificulta la nostra participació als moviments socials. Una participació que en molts casos és des de l'arena política "informal", desenvolupant les tasques menys visibles i menys reconegudes. Les dones tenim una visió més àmplia de la realitat perquè estem en més contextos; en el domèstic, en el laboral i en el comunitari i aquesta triple presència enriqueix tots els àmbits on estem. Tenim, per tant, un potencial molt gran d'anàlisi i de comprensió de la realitat.

Què passa als horts? Com a espai quotidià, hi reproduïm les desigualtats que ens envolten, i alhora hi produïm alternatives, tant els homes com les dones. Les desigualtats que apuntem no es donen a

Els horts són també potencials alternatives; són espais femenins, on intentem primar la horizontalitat, lluny de les jerarquies, almenys formalment / ARXIU

tots els horts ni de forma constant, són fruit de les vivències personals de les dones que hi participem. Si donem un cop d'ull a un hort un dia de feina, podem veure que la distribució de tasques és majorment sexuada. Els homes desenvolupen tasques "de pic i pala", com les feines de construcció o de força. Les dones seguim fent les tasques "de formiguet", de cura de l'espai, de documentació, de comunicació, que sovint estan menys valorades i més invisibilitzades. Una invisibilitat que també és perpetua en el llenguatge; en la segona persona del plural les dones deixem d'existir i el nosaltres passa a ser masculí. Però els horts són també potencials alternatives; són espais femenins, on intentem primar la horizontalitat, lluny de les jerarquies, almenys formalment. Per les dones que no som del barri i que venim de fora, els horts ens donen la oportunitat d'arrelar-

nos i de generar un sentiment de pertinença al nou lloc on vivim. En ser espais quotidians, es posa en pràctica allò de l'àmbit personal és polític, i ens permet compaginar la nostra vida familiar amb la vida comunitària i política. Alhora, els horts són espais d'empoderament i d'autocapacitació, on aprenem a relacionar-nos, a organitzar-nos a desenvolupar tasques tècniques. I de vegades, sortim de l'hort i ens relacionem més enllà dels seus límits, establint xarxes informals de suport mutu.

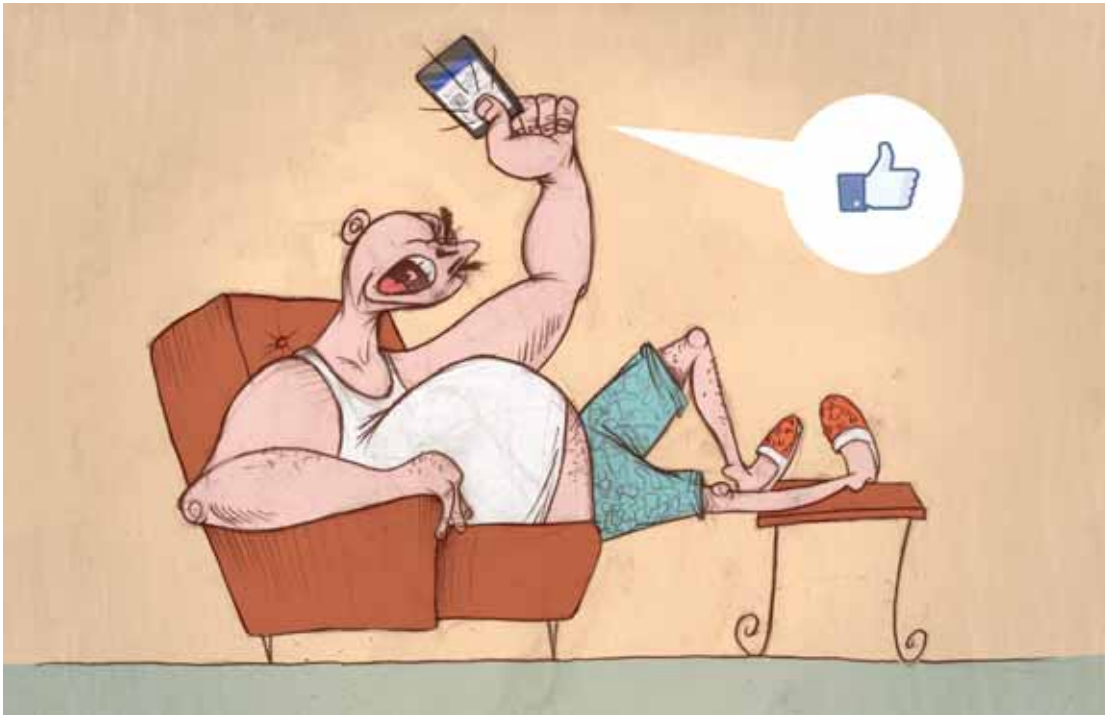
Com veieu, només amb una trobada de dones dels horts vam detectar un munt de desigualtats i oportunitats... Tenim com a repte seguir mirant-nos els horts amb aquestes ulleres de gènere i continuar donant-nos veu i esdevenir subjectes polítics, per assenyalar les desigualtats i reivindicar les nostres formes de fer política. ◀

LA DIRECTA PUNTS DE VENDA							
<p>BARCELONA — Gràcia Aldarull - Martínez de la Rosa, 57 Cap i Cua - Torrent de l'Olla, 99 Intospa - Plaça del Sol, 19 Talla - Verd, 12 Papeteria Cercles - Ballen 201 Estanc - Roselló amb Castillejos Quiosc - República Argentina 233 BARCELONA — Elxample Quiosc Manu - Nàpols-Roselló BARCELONA - Guarnido Rocapularada - Xiprer 13 BARCELONA — Sant Andreu Bar La Utra - Coroleu, 15 Quiosc Comerç - Plaça Comerç Quiosc Rambla - Fabra i Puig, 10 Ateneu Libertari del Palomar - Coroleu, 82</p>	<p>BARCELONA — Nou Barris Casal de Barri de Prosperitat - Plaça Àngel Pestanya s/n Ateneu Popular de 9 Barris - Portlligat, 11-15 Can Basté - Fabra i Puig, 274 BARCELONA — Ciutat Vella Taller de Músics - Requesens, 3 Espai Icaria - Arc de Sant Cristòfol, 11-23 Xarxa Consum Solidari - Pl. Sant Agustí Vell, 15 El Lokal - Cera, 1 bis La Rosa de Foc - Joaquín Costa, 34 Logofobia - UB Raval, Dm. 10-18h Quiosc Colom - Rambles Etnomusic - Consuccàs 8 Quiosc Tallers - Rambles</p>	<p>BARCELONA — Sants Centre Social de Sants - Dizinelles, 30 Espai Obert - Violant d'Honor, 71 La Ciutat Invisible - Riego, 35 Terra d'Escudella - Premià, 20 Teteria Malea - Riego, 16 Quiosc Colxerres - Sants, 79 Quiosc Francisco - Vilardell Coop57 - Premià, 15 Korton club - Rossend Arús, 9 BELLATERRA Quiosc de Ciències de la Comunicació BERGÀ Llibreria La Mafalda - Plaça Viladomat, 21</p>	<p>CALDES DE MONTBUI Quiosc del Caprabo - Av. P. I Margall, 163 Papeteria Can Rosell - Av. Josep Fontcoberta, 115 CARDEU Quiosc del Centre - Ctra. de Cánoves, 4 CORNELLA DE LLOBREGAT CGT - Ctra. d'Espulgues, 46 ESPLUGUES DE LLOBREGAT Ubud Artesania - Mestre Joaquim Rosal, 22 GAVÀ Art Voltaic - Sant Joan, 1 GRONYA Les Voltes - Plaça del Vi, 2 Quiosc - Plaça Catalunya</p>	<p>Logofobia - UdG. Df. 10-18h. GRANOLLERS La Grària - Plaça dels Cabrits, 5 Antonims - Miquel Ricomà, 57 El Racó Ecològic - Roger de Flor, 85 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT Quiosc - Plaça del Repartidor IGUALADA Llibreria Cal Rabell - Santa Caterina, 17 Llegim - Ptg. Capità Gall, 4 LLEIDA Can Ramon - Baixada de la Trinitat 5 Espai Funàtic - P.I Margall, 26 MATARÓ Llibreria Dòria - Pujol, 9</p>	<p>MANRESA Moes - Joc de la Pilota, 9 MOLINS DE REI Barba - Rafael Casanova, 45 PALMA DE MALLORCA Llibreria Mallorca - Església de Santa Eulàlia 11 EL PRAT DE LLOBREGAT Llibreria Drac - Ferran Puig 38 RIPOLL Gràfic Paper - Progrés 271 Mossen Cinto Verdaguer, 14 RIPOLLET El Local - Monturiol, 32 SABADELL Santa Coloma de Gramenet Aramateix - Montserrat 3</p>	<p>La Krida - Sicília, 97 DistriVinyes - Sant Ramon, 22 SANT FOLI DE LLOBREGAT Bar Sense Nom - Plaça de les Preses, 3 Oxford - Ronda Sant Ramon, 113 SANT FELIU DE LLOBREGAT Ateneu - Vidal i Ribas, 23 Isteria India - Jacint Verdaguer, 9 SANT JOAN DESPI Kiosk Dot - Pg. Canal s/n amb Av. Barcelona La Kreperia - Galícia, 8 SANT PERE DE RIBES Galadala - Plaça de la Font, 2 LA SELLA D'URGELL Llibreria La Llibreria - Sant Ct. 1</p>	<p>SITGES Quiosc Can Jornet - Major, 8 TARRAGONA CGT - Rambla Nova, 97-99, 2n TARREGA Llibreria Butavents - Major, 23 Fem Cadena - Av. Barcelona, 81 TERRASSA Terrassa Respon - Societat, 6 Ateneu Candela - Sant Gaetà, 73 VALENCIA Café Tendur - Historiadora Silvia Romeu, 16 Llibreria Sahiri - Danzas, 5 Terra - Baró de Sant Petriell, 9 Sodepau - Camissers 8 VILAFRANCA DEL PENEDÈS La Fornal - Sant Julià, 20</p>

PERSPECTIVA

Deixem les xarxes socials, prenem els carrers!

Marc Miras
Periodista
@Marc_Miras

Al llarg de les darreres setmanes s'han destapat alguns dels casos de corrupció més flagrants dels últims anys a l'Estat espanyol. Començant pels papers de Bárcenas, que assenyalen diferents càrrecs del Govern central del Partit Popular -entre ells el mateix president del Govern, Mariano Rajoy-, fins els casos de les administracions de les autonomies, com és el de Ramón Bagó, que tot apunta que hauria aprofitat la seva posició de poder dins el sistema sanitari per afavorir el seu hòlding empresarial, el Grup Serhs, per aconseguir contractes milionaris del Consorci de Salut i Social de Catalunya. En els darrers mesos n'hi ha hagut d'altres, el cas Palau -que no arribarà a judici fins el 2014-, el cas Pretòria, el cas Gürtel i desenes de casos més arreu dels Països Catalans i de l'Estat espanyol.

A hores d'ara, ja no és notícia que la política espanyola és el més similar a una poma podrida, d'aquelles que s'han anat marcint des de dins cap a fora i veuen com la pell comença a agafar aquell color marró que caracteritza les fruites per llençar a la brossa. El que passa és que d'a-

questa fruita no se'n pot salvar ni una sola mossegada.

Sorprèn l'actitud que estem prenent com a poble davant d'aquesta situació. Malgrat que a les darreres eleccions al Parlament de la Comunitat Autònoma de Catalunya, Convergència i Unió, així com d'altres partits polítics de l'hemicicle, ja estaven immersos en processos judicials per diversos motius -un exemple n'és el finançament il·legal admès per Unió Democràtica de Catalunya-, aquests no van ser pràcticament castigats pels electors.

Sorprèn que després de tanta corrupció no haguem sortit als carrers

Les darreres informacions, però, han estat molt més seguides i han destapat quelcom que es podia intuir fa un cert temps: el sistema polític espanyol és més econòmic que polític. És, concretament, un model econòmic capitalista i salvatge que només tracta de salvar els mobles d'una classe política aburguesada i que ha traït, de manera reiterada, tot el que pugui acostar-se a l'esperit democràtic.

Com deia, sorprèn el fet que després de tots aquests casos de corrupció, sumats a les retallades en serveis socials bàsics, els

atacs constants a tot inici de mobilització social, el rescat bancari amb diner públic i un llarg etcètera de factors que farien encendre la ràbia de les persones més pacients, com a massa social no haguem sortit als carrers. Sí que hi ha hagut mobilitzacions significatives però, pràcticament en cap cas, comparables al que mobilitza un clàssic entre Barça i Madrid. Als bars, la lamentable situació és un tema de conversa recurrent, però tot apunta que la indignació amb la realitat política i social de l'Estat espanyol (i dels Països Catalans per imposició) no va més enllà d'això.

Darrerament, a partir del cas Bárcenas, també s'ha creat una iniciativa que, si més no, és digna de menció. A les xarxes socials es recullen signatures per la dimissió del Govern. S'ha demostrat una vegada rere una altra, que les accions a través de les xarxes socials aglutinen molta gent però, a efectes pràctics, no són més que un clic a la xarxa. Tan fàcil d'ignorar pels governants com de clicar per les persones que s'hi sumen. Potser és hora de canviar d'estratègia i, en comptes de fer clics des de la comoditat de la llar, cal sortir als carrers a donar suport a aquelles a qui estan explotant als seus llocs de treball, a les aturades, a les desnonades, a aquelles que fa uns dies, potser també feien un clic. ◀

/ LLUÍS RÀFOLS

CANVI DE RUMB

Història i històries

Rolando Guerra
Altraitalia
@La_Directa

Gran part dels mitjans de comunicació es va fer ressò de l'admissió a tràmit, dictada el 23 de gener per la secció X de l'Audiència Nacional de Barcelona, d'una querrela presentada per dues veïnes de la Barceloneta contra els aviadors que, durant la guerra d'Espanya, van semblar mort i destrucció al seu barri, en un primer assaig d'allò que esdevindria una tècnica universalment aplicada: els bombardeigs de saturació contra la població civil de grans ciutats, considerada "rereguarda" enemiga. És la primera vegada que un tribunal decideix investigar crims comesos en el context de la guerra del 36-39. Arreu es nota sorpresa i una moderada curiositat. I una tendència preocupant a mantenir la informació dins els paràmetres sòlidament instal·lats en la incultura política fomentada per la transició. Tothom ha sentit a parlar de la imprecriptibilitat dels crims de lesa humanitat. Tothom ha sentit a dir que Franco hauria fracassat sense el suport de l'aviació, primer, i de la marina italiana després. I que no hauria guanyat la guerra sense el suport continuat i ingent de les armes italianes i alemanyes. Suport que violava un llarg reguitzell de lleis i tractats internacionals. A tothom li sona que hi ha una cosa que es diu justícia universal. Per tant, no hi hauria d'haver sorpresa però sí preguntes. Com és que en l'àmbit de les democràcies europees els crims del franquisme -i de les potències nazifeixistes- contra els pobles d'Espanya han quedat impunes? Com es que en els gairebé 40 anys des de la mort del dictador cap tribunal s'ha pronunciat a favor de les víctimes innumbrables de les atrocitats franquistes? Per què aquesta iniciativa, protagonitzada i tirada endavant per dues ancianes víctimes, uns advocats entregats i una associació d'italians residents a Barcelona -Altraitalia- amb el suport extern d'uns quants membres de petites associacions, no ha comptat amb el suport de cap institució, de cap partit català? Com és que mai cap govern d'"esquerres", estatal, autonòmic, municipal, ha mogut fitxa en aquestes dècades per esquinçar l'*omertà* que ha garantit la impunitat dels protagonistes d'un dels episodis més negres i perllongats de la història recent d'Europa? I més: ara que s'ha demostrat que és possible processar els responsables (o, si més no, alguns d'ells) de l'agressió feixista, com pensen actuar les actuals institucions democràtiques del nostre país? Què pensen fer els partits que es defineixen antifeixistes? I els ajuntaments de les poblacions destruïdes per les aviacions italoalemanya seguiran confortant-se amb celebrar actes simbòlics? La guerra del 36-39 no és història. És la nostra història. I no ha acabat. ◀

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.info per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona**. L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

No ens convé una incineradora

✉ **Joan Janoher i Sadurní**
Forallac

Sembla insòlit l'enunciat, i encara més quan els ciutadans de Forallac ens hem de preocupar d'una possible posada en servei de l'incineradora de residus industrials al municipi. Considero impropedient aquesta escabellada proposta. Qui es pot arribar a imaginar la conraindicació dels possibles resultats contaminants que tindriem? Tanmateix, crec, amb molta franquesa i preocupació, que només nosaltres som els que hauríem de decidir, sense emparar-nos en els partidismes polítics.

Com es pot valorar el pensament d'un batlle, que ha tingut i tot el suport d'una majoria en els seus respectius municipis: hom representa un saber estar, en totes les legislatures, i preocupar-se pel benestar social i necessari dels seus estadaus. Amb quin criteri s'esdevé ara acceptar, o això sembla, a possible implantació d'una plataforma de residus, perjudicial en l'àmbit general i de tota la comunitat. Ara sembla que el senyor Josep Sala vol defugir la responsabilitat del seu càrrec, i així ho dona a entendre. Doncs bé, aquest procés, amb el qual ningú no hi està d'acord li obrirà la porta del seu suïcidi prematur com a alcalde de Forallac, ja que no ens

convé, de cap de les maneres, repetir un altre abocador, o plataforma, i quedar-nos hipotecats amb una contaminació permanent, com la que ja existeix al Puig Ventós "de Vaca Morta", pertanyent al municipi de Cruïlles, amb propietats devaluades. ◀

Mort natural

✉ **Ilaria Ravai**
Barcelona

La passada setmana, els mitjans ens van informar sobre la mort d'una dona mentre passava la nit en un caixer d'una entitat bancària del Passeig de Gràcia de Barcelona. La majoria d'aquests mitjans afirmaven que es tractaria d'una "mort natural" ja que, segons explicaven, els Mossos d'Esquadra no havien trobat signes de violència. Voldria recordar que les situacions de pobresa i de falta de recursos bàsics, com ara l'habitatge, tenen un impacte molt alt en la salut de les persones. Fins i tot l'OMS reconeix que la pobresa és la causa principal de mort al món i la desigualtat és una amenaça per a la salut. I si la pobresa és evitable, la mort deguda a la pobresa també ho és. Per tant, no podem parlar de mort natural, ja que aquesta mort és intencionada i violenta. Ara més que mai, la justícia social és qüestió de vida o mort. ◀

PENSEM

Ni ofici ni benefici

Mireia Chavarria
@miretxebarria

Quantes expressions reserva la llengua a l'exaltament del treball i l'ascensió social? I al menyspreu i la criminalització de les persones aturades? El personatge de l'Amador de la sèrie "La que se avvicina" n'és un cas paradigmàtic, ja que encarna el desprestigi social de les desempleades en el marc d'una comunitat veïnal de classe treballadora.

Com ha pogut la classe dominant filtrar el discurs criminalitzador de les aturades dins la classe oprimida, i així persuadir-la que s'ha d'esmerçar a buscar el seu lloc dins la cadena de producció? A les que n'estem fora, i no perquè ho vulguem, quan ho expliquem, ens puguen els colors. Ens sentim culpables de no haver fet prou, o frustrades per no valdre prou. Carreres, màsters, cur-

ses d'especialització professional, de llengües, esclavitud induïda per les universitats (ai, volia dir "pràctiques"), i entrevistes de feina en els llocs de treball més precaris. La frustració de no veure resultats després de tant d'esforç és immensa.

La frustració de no veure resultats després de tant d'esforç és immensa

Nosaltres també ens hem empassat el beuratge de la meritocràcia, i ara ens veiem ofegades per un sistema que ens considera inútils perquè no produïm. Un sistema que se serveix de les paraules per desqualificar-nos i promoure la nostra exclusió social. Només demano empatia, solidaritat, i, sobretot, lluita contra aquest sistema que descuida les persones. ◀

COM S'HA FET...

Aquesta setmana hem de tornar a fer petició de solidaritat informàtica. Els ordinadors que tenim són vells i cada cop estan més *cascats*. Així doncs, si algú té algun ordinador que no faci servir (portàtil o torre) o coneix algun lloc on ens en puguin donar, li agraïrem molt que ens ho faci saber a través del mail, el telèfon o venint al nostre local. Per fer el setmanari i la web, fem servir nou ordinadors, un per cada àrea: web, redacció, subscripcions i distribució, fotografia,

difusió, administració, correcció, edició i maquetació. D'aquests nou n'hi ha set que són de l'any 2004 i els altres dos són de 2006. Així doncs, estem treballant amb màquines que tenen entre set i nou anys, cosa que, en el món informàtic, és una eternitat. Com que som pobres (i orgullosos de ser-ho), no podem comprar-ne de nous i per això apel·lem a la solidaritat i la bona disposició de les persones que llegiu aquestes línies. Moltes gràcies per endavant i fins la setmana que ve. Salut!

EL RACÓ IL-LUSTRAT

TRES

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
Dipòsit Legal: GI-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona

www.directa.cat

directa@setmanaridirecta.info

Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

RECONeixEMENT. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciat.

NO COMERCIAL. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.

SENSE OBRES DERIVADES. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'us legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'antena. // Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NoDerivs-NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbot Way, Stanford, California 94305, USA

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il.lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

REDACCIÓ Estirant del fil David Bou i Marc Font **Així està el pati** Jesús Rodríguez i Manu Simarro **Impressions** Lèlia Becana i Maria Manyosa **Quaderns d'Illacrua** quadernsillacrua@directa.cat **Roda el món** Laia Gordi i Oriol Andrés **Expressions** Anna Pujol Reig, Mireia Chavarria i Àlex Vila **Poca Broma** Rafael Morata **Barri Internet** Hiba Arbide, Gala Pin i Josean Llorente **Agenda** Arnau Galí i Muriel Comas **La indirecta** Àlex Romaguera **FOTOGRAFIA** Robert Bonet **IL-LUSTRACIÓ** Carlos Villafranca **CORRECCIÓ** Laia Bragulat **EDICIÓ** Marc Iglesias **COMPAGINACIÓ** Roger Costa Puyal **PUBLICITAT** Anna Pujol Reig **DIFUSIÓ** Blai Lindström **SUBSCRIPCIONS I DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana **ADMINISTRACIÓ** Jordi Raymond **PROGRAMACIÓ WEB** Projecte Ictineo **DISSENY GRÀFIC** Jose Téllez, Sergio Espin i Núria Ribes

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARESME: maresme@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terresponent@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

AQUEST NÚMERO S'ENVIJA A IMPREMTA EL DIA 12

MIRALLS

Pere Rusiñol

“Hi ha una efervescència de mitjans de comunicació humils”

pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

El crit del ‘No a la guerra’
fa deu anys

pàg. 6 i 7

Desmuntant Ciutadans

Considerant que els partits hegemònics consolidats durant el postfranquisme s'estan veient sobrepassats –sense donar-los per acabats, ni molt menys–, és urgent explicar el perquè de l'auge de Ciutadans (C's) a les darreres eleccions. En particular, tenint present l'immobilisme que representen, és urgent separar el gra de la palla en la naturalesa i el paper del discurs progressista en el si d'aquest partit. L'article pretén ser un exercici d'anàlisi del discurs d'aquesta formació, partint de l'observació dels indrets on s'ha votat amb més intensitat a les darreres eleccions.

Saïd Anglada
afons@setmanaridirecta.info

Com a formació que augmenta la representació al Parlament de manera considerable, se l'ha comparat a la Candidatura d'Unitat Popular (CUP) dient que ambdues es beneficien del desprestigi dels altres partits. Fins i tot s'ha afirmat que totes dues formacions abandonen el radicalisme democràtic que representaria un tercer eix discursiu, a part del social i el nacional. La comparació s'imposa, també, perquè representen postures diametralment oposades en l'eix nacional. Però cal anar amb compte. Si analitzem el discurs i les propostes concretes dels dos partits, apareixen diferències abismals. Dir que s'assemblen com un ou a una gallina és atorgar massa familiaritat a ambdós grups.

C's, però, a part de bastir un discurs sobre l'eix socioeconòmic que no és simplista, s'ha aprofitat d'aquest tercer eix discursiu sobre la qualitat democràtica del sistema de partits actual. El nom de la formació apel·la directament a la qüestió. La crítica que fa a la classe política en general –reclamant una cimera contra la corrupció, parlant de reforma de la llei electoral– o l'activitat d'alguns dels seus membres prenent part en les assemblees del moviment 15-M donen força a aquesta tesi. C's ha crescut procurant vehicular part de la indignació de les classes mitjanes respecte als déficits democràtics del sistema de representació política contemporani. Per contra, l'oposició frontal al dret a l'autodeterminació fa que sigui molt discutible etiquetar aquest partit com a democràtic de manera nítida.

Un dels lemes que es repeteix a tots els documents de Ciutadans és

que els drets són de la ciutadania i no dels territoris. De manera paradoxal, respecte a l'anterior afirmació, un dels punts que la formació té més treballats és el del model d'Estat espanyol. La modernització de l'Estat de les autonomies; l'abandonament d'un nou model de finançament local que doni més poder a les ciutats; el reforçament del Congrés contemplat deixar escons buits en funció dels vots en blanc; una reforma de la Constitució que permeti accedir al tron a les dones, promogui la reforma del Senat i suprimeixi els privilegis forals bascos; la reforma dels partits polítics proposant llistes obertes i proximitat als seus comptes; la racio-

–
“Si el metafalangisme és evident en el monolingüisme de Jordi Cañas, Rivera despatxa l'ideari amb una pàtina de modernitat socialdemòcrata que fa les delícies de molta intel·lectualitat”
–

nalització dels sous de càrrecs públics; el reforçament de la iniciativa legislativa popular, o la regulació de les relacions entre els poders públics i els mitjans de comunicació apareixen al seu programari com a qüestions clau. Agafades amb pinces, amb molts matisos i sempre desvinculant-les de l'immobilisme en l'eix nacional, la formació defensa aquestes propostes com a progressistes. Un progressisme discutible

que, en el cas de C's, es cuida prou de blindar els interessos del projecte unionista, però que, en molts sentits, va més enllà del que ofereixen altres partits.

On s'ha votat Ciutadans

Si s'estudien els llocs on s'ha votat Ciutadans, per circumscripcions, veiem que –sobretot– ha tingut èxit a Barcelona i a Tarragona, on ha obtingut entre el 7 i el 8% dels sufragis. Això contrasta amb el fet que, a les demarcacions de Girona i Lleida, no ha arribat a assolir ni un 4% dels vots emesos. Parlem, doncs, d'un tipus de votant més urbà que rural.

L'anàlisi per comarques reafirma aquesta observació. El Tarragonès (11,62%), el Baix Llobregat (10,8%), el Vallès Occidental (9,80%), el Barcelonès (8,81%), el Baix Penedès (8,79%), el Vallès Oriental (8,28%) i el Garraf (8,25%), el Baix Camp (7,73%), la Vall d'Aran (5,64%) i l'Anoia (5,48%) conformen la llista de les comarques on han tingut més percentatge de vots. De nou, observem que la regió metropolitana de Barcelona té un pes específic considerable, així com les zones més urbanes de la província de Tarragona.

A Barcelona, ha doblat el percentatge respecte a les eleccions de 2010 i ha passat del 4,1 al 8,2% dels vots. Si es creuen l'índex de renda disponible per barris i el vot a les darreres eleccions, es pot afirmar que Ciutadans obté més bons resultats als barris amb rendes més altes i a diversos barris amb rendes més baixes. Un fet que indica que el vot per aquesta formació no s'explica tant per les postures socioeconòmiques sinó per la posició en l'eix nacional.

Una llengua viperina que nega l'evidència

El discurs que exposa la formació en àmbits com l'etiquetatge comercial o la llengua vehicular a les escoles pro-

mou la identificació de la discriminació positiva del català amb el totalitarisme. C's titlla la defensa del català de postura intransigent amb els drets de la ciutadania, que –sense matisos i amb rotunditat– es considera l'únic subjecte polític rellevant. Relativitzant i ridiculitzant els drets dels territoris, la importància social de la cultura popular i, sobretot, la llengua, C's juga a fomentar l'enfrontament identitari en el si de la societat civil.

Tot plegat no és una història nova. Si el metafalangisme és evident en el monolingüisme de Jordi Cañas, Rivera despatxa l'ideari amb una pàtina de modernitat socialdemòcrata que fa les delícies de molta intel·lectualitat que dóna suport a la formació i, alhora, no vol ser acusada d'haver abandonat les seves vel·leitats juvenívoles. Tot i així, C's s'alimenta de votants per la dreta,

–
“Ciutadans obté més bons resultats als barris de Barcelona amb rendes més altes i a diversos barris amb rendes més baixes; així doncs, el vot de Ciutadans no s'explica tant per les postures socioeconòmiques sinó per la posició en l'eix nacional”
 –

com demostren les enquestes que la situen com a segona força preferida per les votants del PP i que afirmen que el PP és la segona opció preferida per més del 40% de votants de C's. Comptant amb aquesta aritmètica, la formació unionista reinventa un temari antic i en dissimula l'autoritarisme tot bastint un discurs on la noció d'inclusió i l'europeisme tenen un paper recurrent. L'ús unidireccional i estàtic de la conjunció *som catalans i es-*

panyols i europeus (“mejor unidos”) és un lema de gramàtica uniformitzant. Aquest *mantra*, portat al terreny de la política sociolingüística, per exemple, reproduïx plantejaments que neguen els principis bàsics de l'estudi científic del contacte entre llengües.

Davant d'un sobiranisme redistributiu creixent, C's es basa en consignes que pretenen situar el debat a una altra banda. O estàs amb mi o contra mi, no hi ha terme mitjà. L'opció independentista es ridiculitza com un esnobisme eixelebrat i egoista en un context de crisi global. Reclamar l'autodeterminació es considera una fugida d'Espanya fora dels límits i, sobretot, de la subordinació a l'Estat espanyol. No s'accepta la identificació catalana amb els pobles d'Espanya fora dels límits i, sobretot, de la solidaritat entre pobles com una derivada del dret de decidir.

La legitimació de la 'deutecràcia'

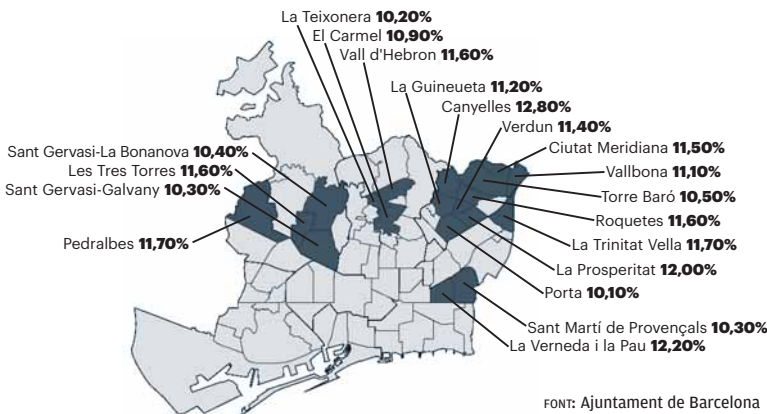
Com a derivació autoritària i defensora de l'*statu quo*, hi ha altres detalls que delaten la formació. Un d'ells pot ser la defensa del presidencialisme personalista, per exemple, quan demana qui serà l'Urkullu de CiU al debat d'investidura o quan titlla Mas d'Ibarretxe català. Confondre propostes polítiques

amb apostes personals, tot i que no és un recurs exclusiu d'aquesta formació, en delata el paradigma.

El progressisme de Ciutadans es demostra de cartró pedra quan legitima el cop d'estat financer per part dels mercats i el règim d'excepció *deutecràtica* en què ens trobem. La primera argücia que utilitza en aquest sentit és promoure la idea que Catalunya encapçala el rànquing de les comunitats autònomes endeudades per culpa de la mala gestió del tripartit i de CiU. Rivera articula consignes com que s'han de rescatar les persones i no els bancs, però no s'atreveix a dir més. Considera el rescat dels bancs com una conseqüència dels vincles d'aquestes entitats amb els partits al poder. Aquesta obvietat, si no s'acompanya d'una aposta clara per altres models de desenvolupament econòmic, condueix a la naturalització de l'estat d'excepció en el qual vivim. C's parla de repartiment de la riquesa i de justícia social amb la retòrica centrista de la socialdemocràcia de mercat que reivindicava els evidents guanys de l'estat del benestar com a propis de la ciutadania (no pas dels moviments socials).

Al darrer debat d'investidura, Rivera va afirmar que Catalunya necessita un pla estratègic –“com faria qualsevol empresa”–, va dir– per sortir de la crisi. Un pla que va organitzar en quatre

Barris de Barcelona amb percentatge de vot a C's superior al 10% en les eleccions al Parlament de 2012

— *“L’opció independentista es ridiculitza com un esnobisme eixelebrat i egoïsta en un context de crisi global”*

—

suport a administracions municipals que ofereixen els serveis tècnics de la Diputació de Barcelona, per posar un exemple? Els consells comarcals o les mancomunitats que gestionen serveis compartits entre ajuntaments petits només són instruments legitimadors del lladricidi polític? Amb tota la neteja i la supressió de càrrecs polítics que

estratègica que té per C’s la locució *estat de dret*, així com el respecte a la legalitat i a la Constitució com a “marc de referència”, evidencien que el projecte socioeconòmic o de regeneració democràtica sempre hi queda supeditat. L’estratègia de C’s es basa en reciclar i adaptar als nous temps un projecte unionista que entronca, per molt que es vulgui amagar, amb els quaranta anys de glòria —que diria Pi de la Serra. Definir-los com a lerrouxistes és atorgar-los cert republicanisme antimonàrquic que tampoc professen.

Tot i que les files de C’s puguin aplegar gent i propostes polítiques que es reivindiquen com a socialdemòcrates, cal recordar que no és per la imaginació en la discussió socioeconòmica que C’s rep suports. El corrent progressista sempre es retira en benefici de l’ideal unionista i assimilador, com es va demostrar, per exemple, durant la reivindicació escenificada el 12 d’octubre de 2012. Desemmascarar el progressisme amb el qual es presenta aquesta formació reivindicant sense complexos el dret dels territoris de ser governats per la seva pròpia ciutadania podria ser una de les claus per rebatre la seva estreta visió de la cosa pública.

pot comportar afrontar el problema de la corrupció, la solució no passa necessàriament per la supressió d’aquestes administracions, que es pot demostrar que desenvolupen funcions públiques molt concretes i necessàries.

Mantenir l’estat de ‘dretes’

El quart i últim punt del pla estratègic que Albert Rivera va presentar al debat d’investidura és el de respectar l’estat de dret, que vol dir mantenir —abans que res— la relació de subordinació amb l’Estat espanyol. La importància

El logotip utilitzat per la plataforma convocant de la celebració del 12 d’octubre a Barcelona va ser escollit per C’s com a emblema de la seva campanya electoral

—

Robert Bonet

punts. Els dos primers són de tipus socioeconòmic. Primer: reactivació econòmica a través de l’ajuda a les empreses; és a dir, que circuli el crèdit per a la gent que té idees de negoci. Segon punt: més ocupació. S’entén, en el sentit de lluitar contra l’atur. Aquí és on es manifesta la seva incapacitat d’articular un altre model de desenvolupament econòmic més cooperatiu, just i equitatiu en el pla social. Una incapacitat que, en l’àmbit de les propostes polítiques, es tradueix en la dissociació entre promoció empresarial i atenció a un atur estructural en escalada permanent. Una incapacitat que no és exclusiva de C’s i que legitima el desterrament de l’esfera pública d’una visió dialèctica del desenvolupament econòmic local.

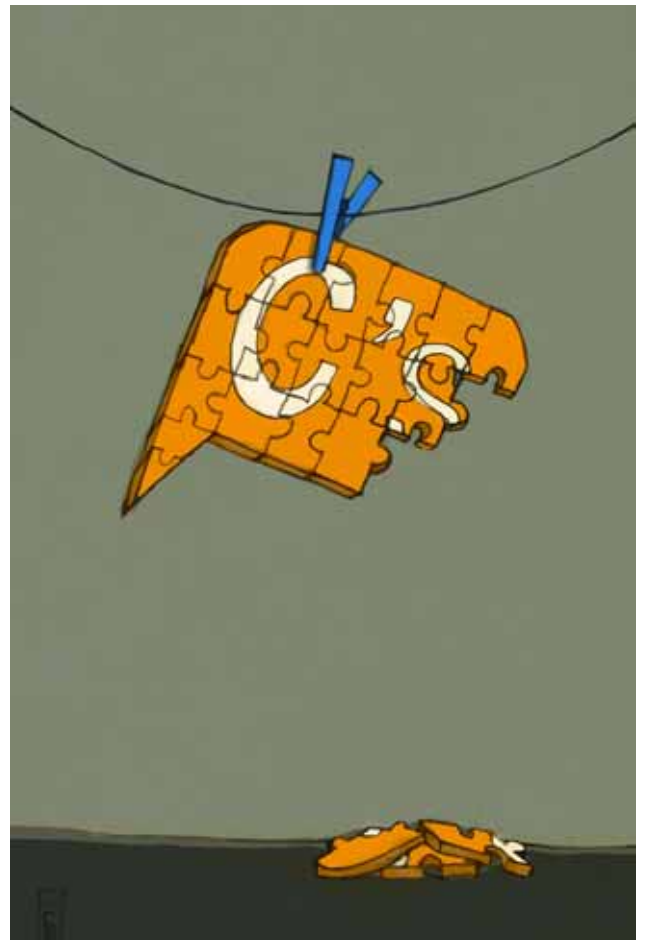
Sobra greix i falta musculatura

Parlar de keynesianisme o d’inversió pública a Catalunya, ara per ara, és acabar tractant el tema del dret de decidir. Rivera, que ho sap, opta per dir que cal retallar —legítima l’austericidi— i afegeix que s’ha de fer mantenir el nucli dur de l’estat del benestar. S’apropia la cantarella del gastar menys i millor i la fa anar amb comoditat. Per exemplificar que les coses es poden fer millor, en el tercer punt del pla estratègic que va presentar al debat d’investidura, Rivera va assenyalar la

corrupció i, vinculada a aquesta, l’existència d’una alta densitat d’administracions públiques que conformen la governança multinivell a Catalunya com un problema.

La idea és que sobra greix i falta musculatura. Per a Rivera, el greix són les estructures administratives i la musculatura el personal mèdic, el professorat, la policia i altres serveidors públiques. Deixant-se anar per la vena de la indignació, C’s defensa que cal eliminar duplicitats i suprimir les administracions intermèdies (diputacions, consells comarcals, mancomunitats...) “que ningú sap ben bé què fan”. Seria més apropiat dir que no ho sap gairebé cap de les seves votants, majoritàriament urbanes. Les administracions que es vol ventilar són, precisament, les que fan territori, allò que C’s —per principi— rebutja que tingui drets.

En la identificació de les administracions públiques amb la corrupció, és on podem dir que el discurs de C’s veu a raig de l’innegable ferida oberta per la *cleptocràcia* sociovergent. Que aquestes administracions intermèdies siguin denigrades en tant que organismes provisors de càrrecs a les membres dels partits polítics vol dir que siguin prescindibles com a administracions públiques? Podem prescindir de la xarxa de parcs o biblioteques, o del

IL·LUSTRACIÓ:
Berta Llobet

Pere Rusiñol:

“Hi ha una efervescència de mitjan

El periodista Pere Rusiñol (Artés, 1972) va treballar a *El País* i a *Público* abans d'engegar el projecte d'*Alternativas Económicas*, una revista mensual que sortirà al carrer l'1 de març. Aquest nou mitjà de comunicació, que ha adoptat la forma de cooperativa -amb sis sòcies de treball i 30 sòcies col·laboradores-, divulgarà informació econòmica de manera didàctica i difondrà les experiències d'economia social. Amb el referent de la publicació francesa homòloga, aposten per un model en què les periodistes tinguin el control empresarial del projecte per garantir la seva independència i viabilitat econòmica.

Carles Masia
entrevista@directa.cat

Us inspireu en el model cooperatiu de la publicació francesa *Alternativas Económicas*, que ven una mitjana de 100.000 exemplars i té 80.000 subscriptores. El públic de l'Estat espanyol és prou madur per un projecte com el vostre?

Per a un model que existeix des de fa 32 anys, no. *Alternativas Económicas* és el nostre referent final, va començar a poc a poc i, ara, són 50 socis cooperativistes. Nosaltres hem fet un pla de negoci molt humil i, si comencem amb unes vendes de 10.000 exemplars, ja no perdrem diners. En segon lloc, el projecte se centra en Espanya, però també compta amb l'Amèrica Llatina. Sempre es diu que Espanya és molt diferent de França, però aquí ningú no ofereix productes com els francesos, alguns dels quals són extraordinaris, i nosaltres tenim ganes de provar-ho.

“Molts cops, la informació econòmica és intel·ligible perquè, en part, es vol que sigui així i que només l'entenguin els que prenen decisions”

Prioritzareu la informació econòmica i les seves repercussions socials de manera didàctica i comprensible. Quins seran els ingredients principals d'aquesta aposta?

Serà una revista amb vocació ciutadana i social. La majoria de revistes d'informació econòmica estan pensades per a inversors o executius, però nosaltres tractarem de donar instruments a la ciutadania perquè, d'una manera molt didàctica, pugui entendre que la prima de risc té a veure amb la seva jubilació, que és molt diferent de plantejar com es poden

guanyar o perdre diners amb la prima de risc. Ens interessa el que diu el servei d'estudis d'una entitat financera, però no pot ser l'única font. Hi ha fonts que estan tant o més preparades, però, normalment, els mitjans especialitzats en economia només les tenen en compte de manera secundària.

Com fareu que la informació econòmica sigui més digerible?

L'objectiu és que un estudiant de secundària pugui llegir la revista i serveixi de material didàctic. Molts cops, la informació econòmica és intel·ligible perquè, en part, es vol

que sigui així i que només l'entenguin els que prenen decisions, com si el pobre ciutadà no estigués preparat per entendre-la. Nosaltres creiem que sí que ho està si s'explica bé, per això hi dedicarem totes les nostres energies.

En aquest sentit, per a vosaltres, el cooperativisme és la gran alternativa a la crisi actual?

Normalment, quan es parla de pressupostos o de llocs de treball, s'esmenten fonts d'un altre sector, mentre que, a nosaltres, ens sembla que l'economia social genera prou ocupació i altres elements per tenir veu pròpia. A Espanya,

>> Entrevista a Pere Rusiñol
VIMEO.COM/DIRECTA/PERERUSINOL

s de comunicació humils”

aquest sector és important, però l'economia més convencional i els poders sembla que la tinguin estigmatitzada, com si fos del segle XIX, poc eficient i seriosa. En canvi, la realitat demostra el contrari. Hi ha moltes empreses periodístiques capitalistes carregades de deutes que se'n van en orris, però les cooperatives han demostrat que són una fórmula molt més resistent als cicles econòmics perquè parteixen d'una concepció diferent.

Per tant, intentareu suplir la manca de visibilitat de l'entorn cooperatiu?

Difondrem que hi ha milers i milers de persones que s'organitzen d'una altra manera, tot i que a les publicacions més oficials només hi apareixen molt tangencialment. Per exemple, ens interessa el que pugui dir l'amo d'una empresa com Mercadona, però no és l'única persona autoritzada a parlar d'economia. Hi ha Mondragon, un dels grups cooperatius més gran del món, que, amb les seves coses bones i dolentes, s'organitza de manera diferent i gairebé mai no apareix com a font d'informació. Per tant, el paper de la revista és reivindicar un sector cooperatiu que és igual d'eficient i que genera tants o més llocs de treball que les estructures capitalistes.

“Reivindicarem un sector cooperatiu que és igual d'eficient i que genera tanta o més ocupació que les estructures capitalistes”

En aquest aspecte, quina importància té el fet de comptar amb una aliada com l'Amèrica Llatina?

El que té més futur és que entenen el castellà. Ens centrem en Espanya, però esperem tenir una mentalitat global i no transmetre la visió d'un imperialista espanyol, que és el que sovint passa amb la premsa d'aquí: els diaris semblen portaveus d'empreses espanyoles en el seu camí d'expansió a l'Amèrica Llatina. Si, simplement, aconseguim explicar les coses amb una visió global, amb llibertat i amb independència, la revista pot ser interessant per a aquesta regió. És evident que, allà, hi estan passant un munt de coses i, a mitjà termini, intentarem explicar-les i aprendre'n.

En una xerrada de presentació del projecte, diferències la vostra aposta pel periodisme professionalitzat, en contrapunt a un periodisme que defineix com a “militant”. Quines són les seves diferències principals?

Tot i que el periodisme militant és molt respectable i interessant, el que fem nosaltres no s'adreça a una xarxa prèviament establerta –tot i que esperem que també li pugui interessar–, sinó que té vocació de masses. El nostre objectiu és que també ens tinguin en compte als grans centres de poder i acadèmics i que entrem en el debat públic sobre les coses que passen. La nostra revista pot interessar molt als militants que vulguin aprofundir en una economia comprensible per al ciutadà, però s'adreça a un públic més general, que no necessàriament està mobilitzat ni és activista. I això té uns criteris d'elaboració de la informació que són diferents dels mitjans que s'adrecen a un públic prèviament polititzat.

Has estat un testimoni de primer ordre del desmantellament d'un diari etiquetat de progressista (El País) i de la desaparició d'un altre que va néixer per avançar-lo per l'esquerra (Público), però que finalment va morir per raons polítiques, tal com vas denunciar. Quines sensacions et queden?

El País és un diari que encara té professionals extraordinaris, però ha estat víctima de l'evolució de tot el sector: arran de la crisi, moltes de les coses que abans es donaven per suposades en aquests tipus de mitjans ara són molt més complicades. Fonamentalment, els últims quinze anys, ha canviat molt l'estructura del capital i els recursos que s'hi han dedicat. Pel que fa a *Público*, em va quedar un mal regust de boca, ja que havia estat concebut per a moments com els que estem vivint. Es van aconseguir tots els objectius del pla de negoci, però, finalment, penso que el canvi de context polític va ser molt negatiu per al grup al qual pertanyia el diari. Lamentablement, és una oportunitat perduda i em temo que és molt difícil que hi torni a haver una experiència de diari progressista semblant en molts anys.

La cara bona d'aquesta crisi és que algunes comunicadores s'han unit i broten nous projectes com ara *Eldiario.es*, *La Marea* (cooperativa creada per antigues treballadores de *Público*), *Mongolia...* El futur del periodisme va de bracet de l'autogestió?

Sens dubte, en aquests moments, és una de les vies existents. Gràcies a la tecnologia i la facilitat que ofereix la xarxa per donar-te a conèixer, mai no hi havia hagut tantes oportunitats de crear mitjans de comunicació. En aquest aspecte, també hi té relació la dimissió dels mitjans tradicionals que, abans, com que ho feien prou bé, deixaven molt poc espai per a altres iniciatives. Jo penso que, ara, hi ha més marge que mai per fer productes amb un model econòmic que garanteixi que els mateixos periodistes tinguin un control empresarial més enllà de l'article que fan i amb un sistema de negoci que permeti garantir la seva independència, que és el que està més en qüestió. Si s'identifiquen nínxols

o productes que no estan coberts pels mitjans tradicionals, llavors, les oportunitats són immenses. Per tant, és un molt mal moment per als mitjans tradicionals, però, en canvi, hi ha una eferescència de projectes de comunicació fets amb plantejaments més humils.

Amb la davallada dels ingressos publicitaris i la irrupció d'Internet, creus que els grans mitjans on vas treballar serien viables si fossin gestionats horitzontalment?

Crec que és més fàcil assajar fórmules cooperatives i participatives en mitjans petits. Perquè hi hagi horitzontalitat en un sector com el dels mitjans de comunicació, és bàsic que els equips estiguin molt cohesionats, cosa que en un gran diari és difícil. Crec que el problema fonamental que tenen els grans mitjans és que el seu model de negoci s'ha ensostrat, segurament no per les raons que han dit –tot i que

“El diari ‘Público’ és una oportunitat perduda i em temo que és molt difícil que hi torni a haver una experiència semblant en molts anys”

Internet hi juga un paper fonamental–, sinó perquè ells mateixos han estat part d'aquesta bombolla que s'ha creat en aquesta fase del capitalisme que estem vivint i s'han endeutat pràcticament tots a uns nivells que són impossibles de resoldre. La crisi del paper és relativa, perquè hi ha revistes que han augmentat la difusió perquè han sabut trobar el seu lloc. La tecnologia ha provocat molts canvis, però no hauria de modificar l'aspecte fonamental: difondre bona informació, feta per bons periodistes i amb independència. A Espanya, la majoria de grans mitjans s'han endeutat molt per sobre del que podien afrontar i el cas d'*El País* segurament és el més espectacular.

FOTOGRAFIES:
Pau Barrera

El 'No a la guerra' fa deu anys

Aquell dia, més d'una desena de milions de persones es van manifestar arreu del planeta. El 15 de febrer de 2003, va tenir lloc el que, fins ara, ha estat la mobilització més gran de tota la història. Prop de 50 ciutats de tot el món es van manifestar per intentar impedir la guerra contra l'Iraq.

Manel Ros
quadernsdillacrua@setmanaridirecta.info

Barcelona, qualificada com a capital mundial de la pau per la premsa catalana i internacional, va ser la ciutat que, el 15 de febrer de 2003, va aplegar més gent, 1.600.000 persones. Possiblement, juntament amb la manifestació de la darrera diada de l'11 de setembre, ha estat la manifestació més gran que ha acollit la ciutat. La va seguir Roma (1.500.000), Londres i Madrid (un milió), Berlín (450.000) i Nova York i París (200.000). Fins i tot hi ha qui recorda la imatge d'una cinquantena de persones formant el signe de la pau a l'Antàrtida.

Però, més enllà de les xifres de participació, el que va aportar aquesta data –tant abans com després– va ser la transformació i la implicació de gran part de la societat mundial –i especialment la catalana– en un moviment antiguerra massiu que va sacsejar el panorama polític internacional. A Catalunya, qui va aglutinar el moviment va ser la Plataforma Aturem la Guerra (PAG). Però, el 15 de febrer només va ser la culminació d'un camí que va tenir el seu punt de partida al Fòrum Social Europeu de Florència, on van participar més d'un miler de catalanes. Durant

aquesta trobada, celebrada el novembre de 2002 sota el lema *Contra la guerra, el racisme i el neoliberalisme*, es va decidir prendre la guerra a l'Iraq com una prioritat i es va concretar la data del 15 de febrer com a dia de mobilització global. Una data que també va assumir, un mes més tard, el Fòrum Social Mundial de Porto Alegre.

Però el caldo de cultiu que va fer possible l'esclat que va suposar el 15-F venia de lluny. Venia –com passa avui– d'un sentiment d'indignació arran de les mentides que es van anar acumulant a finals de 2002, per exemple, amb el vessament del *Prestige*. D'alguna manera, el moviment antiguerra va recollir tot el descontentament acumulat un any abans amb la vaga general, el moviment contra el Pla Hidrològic Nacional (PHN) i la gran manifestació contra la cimera de la UE que va tenir lloc a Barcelona el 16 de març de

Un moviment antiguerra massiu va sacsejar el panorama polític internacional

l'any abans amb la vaga general, el moviment antiguerra va recollir tot el descontentament acumulat un any abans amb la vaga general, el moviment contra el Pla Hidrològic Nacional (PHN) i la gran manifestació contra la cimera de la UE que va tenir lloc a Barcelona el 16 de març de

2002, sota el lema *Contra l'Europa del Capital i la Guerra*.

Un dels èxits del moviment va ser la capacitat que va tenir –pel seu caràcter massiu– d'arrossegar tothom, fins i tot partits polítics que no ho tenien gaire clar. Però també va ser la meitat del camí, ja que el moviment va continuar treballant, almenys fins al mes de juny. Durant aquells tres mesos, es van dur a terme tota mena d'activitats i manifestacions, que van continuar sent massives. Les cassolades, per exemple, van començar a ser una de les formes de protesta de la gent amb el moviment antiguerra i, sobretot, arran de la con-

firmació del que tothom temia: l'inici dels bombardejos sobre l'Iraq.

La PAG va continuar treballant contra les guerres i per la pau intentant transformar i construir una cultura ciutadana on les persones tinguessin clar que, darrere de cada guerra i de cada invasió, sempre hi ha els interessos polítics i econòmics d'una minoria. Tres anys més tard, aquesta continuïtat va permetre organitzar una convocatòria multitudinària, en ple mes de juliol, contra la invasió del Líban per part d'Israel. Avui, com llavors, continuen atentes al que pugui passar per, si cal, tornar a cridar *No a la guerra*.

Manifestació contra la guerra a Barcelona el 15 de març de 2003

Unai

Periodisme per la pau

S'arribava a finals de gener de 2003 i l'associació de periodistes Fora de Quadre va recuperar un dels projectes iniciats arran de la guerra del Golf de 1991. "En diem *Diari de la Pau*, però no pas d'una pau armada, sinó de la pau que es construeix conjuntament dia a dia. La pau no és el silenci que hi ha després de les bombes". Aquest va ser el primer editorial del *Diari de la*

Pau, una publicació setmanal que va ser un punt de referència per la gent que va participar al moviment antiguerra. Des de finals de gener fins a principis de maig, el diari va sortir puntualment durant tretze setmanes consecutives. Les dues darreres edicions van aparèixer quan se celebrava el primer i el segon aniversari del 15 de febrer.

El diari es va encarregar de donar una visió alternativa a les notícies que sortien als altres mitjans, va recordar la resta de conflictes que hi havia arreu del món, va denunciar els altres tipus de violències que existien a la societat i va donar cobertura a les campanyes i el moviment contra la guerra i per una nova cultura de la pau.

ACTE

Deu anys de guerra i ocupació a l'Iraq. Prou impunitat!

Dissabte 16 de febrer a les 19:30h
Amb Antoni Pigrau, professor de dret internacional de la URV; Olga Rodríguez, periodista experta en l'Iraq; i Enrique Bocado, professor de filosofia moral i política de la Universitat de Sevilla.
Casal de Joves de Gràcia
C. Gran de Gràcia, 190, Barcelona.

@La_Directa Divendres 15F farà 10 anys d'una manifestació històrica.

@Bernie_BarBat #Directa15F
vaig anar amb els amics a celebrar els meus 18 anys a la mani.
Les idees clares des de petit, no a la guerra imperialista

@csj_cor Tenia 15 anys i les meves monitores de l'esplai ens van explicar el perquè de la mani, hi vam anar totes amb les nostres famílies#Directa15F

@JuaniKusturica #Directa15F
Electritzat per la gentada al passeig de Gràcia. Després va ser una marató de manis, assemblees, talls de carretera, performances...

@Hlopezvallejo #Directa15F
dies més tard, el dia de l'inici de la guerra, centenars d'alumnes vam caminar de la UAB fins a BCN tallant tot el dia l'A-7

@adriafb93 #Directa15F si no fos per aquella manifestació probablement avui no estaria militant políticament. Tenia 9 anys, ho recordo de pe a pa

“El moviment antigüerra va ajudar a teixir xarxa i a tenir un sentiment d’empoderament”

Pilar Massana i Josep Lluís Gordillo van ser dues de les persones que van estar al capdavant de la Plataforma Aturem la Guerra (PAG) abans, durant i després de la manifestació massiva del 15 de febrer de 2003. Parlem amb elles per veure com ho recorden i per analitzar si el moviment de llavors té alguna relació amb els d’avui.

Com recordeu el 15 de febrer?

Pilar Massana: Recordo el 15 de febrer, però també recordo el que va passar abans. Cal dir que l’atac contra l’Iraq es va fer sobre una població que ja estava patint molt arran de l’embargament i les sancions de les Nacions Unides. El paper que va jugar el moviment antiglobalització per impulsar la data va ser molt important, però també ho van ser, per exemple, els premis Goya d’aquell any. Molta gent ho va veure com un tema important. Fins i tot les models de la passarel·la Gaudí van sortir amb el cartell del *No a la guerra*.

José Lluís Gordillo: Vam començar a notar que alguna cosa estava canviant perquè la gent trucava constantment al nostre local per veure com podien ajudar. Hi havia gent que es passava hores, de les nou del matí a les nou de la nit, repartint material o treballant per la manifestació. Realment, no havíem vist mai res igual. A més, ens adonàvem que les persones que venien no

eren les de sempre, sinó gent que normalment no es mobilitzava. El moviment s’havia convertit en una cosa molt àmplia i plural.

Què va fer que la manifestació fos tan gran?

JLG: No omplés el passeig de Gràcia si les televisions no convoquen... Però, a la vegada, això va passar perquè

- *La mobilització va mostrar al poder que no podia fer el que volia sense trobar oposició al carrer*

- va ser una onada que va arrossegar tothom. Per exemple, el PSC s’hi va veure arrossegat perquè, si no se situava al davant, quedava retratat. A CiU, que s’hi va afegir la darrera set-

mana, li va passar el mateix. De fet, és un exemple molt bonic de com la força de la gent és capaç d’arrossegar les forces polítiques.

PM: Cal dir que el 15-F no va ser el final, el moviment continuava. Vam fer una cadena humana, una manifestació amb més de 100.000 persones el 15 de març i, quan van atacar l’Iraq, el dia 20, una concentració i una altra manifestació el cap de setmana següent. La PAG era un paraigües amb uns acords mínims, però, a cada lloc on es formava un nucli de la PAG, la gent organitzava la seva pròpia campanya contra la guerra.

Què creieu que en queda, d’aquell moviment?

PM: Els moviments d’ara, des del 15-M fins a la PAH, tenen com a protagonistes la gent del carrer en primera persona. Durant el moviment antigüerra, molta gent també va tenir aquesta sensació de tenir la capacitat de fer coses i d’influir en el nostre entorn. Es

va teixir xarxa i es va agafar un sentiment d’empoderament. En definitiva, el que avui dia es diu amb el lema *Sí se puede*. Avui, tot això es torna a expressar en tots aquests moviments. Crec que aquest sentiment de poder fer les coses és el que té més futur, ja sigui per lluitar contra la guerra o per lluitar contra el que calgui. En definitiva, volem intervenir i decidir sobre el nostre futur.

JLG: Crec que la pau, avui dia, és un patrimoni de molta gent. I exposar les mentides que es van dir durant la guerra de l’Iraq ha estat important per tot el que va venir després. La mobilització va mostrar al poder que no podia fer el que volia sense trobar oposició al carrer. Sens dubte, vam tenir poder *destituent* perquè, gràcies al moviment antigüerra i a altres mobilitzacions, el govern del PP va acabar caient. Cal recordar que també vam forçar Zapatero a retirar les tropes espanyoles i que quatre o cinc països més ho van fer seguidament.

FOTOGRAFIA:
Lluís Tato

Explica'ns com vas participar en aquell moviment al HT #Directa15F

@emma_gine #Directa15F 1r any d’uni classes aturades, assemblees infinites. Les de 1r de periodisme UAB vam pillar càmeres i la vam ‘cobrir’. 18 anys...

@Memisaacpau #Directa15F a Girona, la millor mani que s’ha fet mai. El meu fill tenia 3 anys i cridava com el q més

@sunnifred #Directa15F va ser molt bèstia. Sobretot perquè es va crear un vincle de societat molt fort i ara està a punt de tornar a succeir

@Dofi9 #Directa15F A Ciutat de Mallorca, hi havia una gran estesa de paraigües ja que va ploure durant la manifestació. Pancarta: “No en el meu nom”

@miretxebarria Havia quedat amb uns amics a la cantonada de Pg de Gràcia amb Diagonal! Encara els busco ara. No en sabíem més...Teníem 14 anys! #Directa15F

Els queixals que somies

FOTOGRAFIA: Robert Bonet

Sempre hi ha algú que et fa la pregunta, i tu respones amb evasives o no respones i fas aquell posat greu que suggereix una vida malmesa, una llar desestructurada, un trauma que crema com les torxes que envolten ara mateix l'edifici. I no saps per què, però només et ve al cap l'empenta enmig dels omòplats, la porta que es tanca darrere teu i la foscor sobtada, l'olor agra de les sabates velles i de la pols que s'acumulava al *quarto* de les rates. Mai no en vas veure cap, però estaves tan convençut que hi eren, que l'estona que durava el càstig respiraves poc, procurant no fer soroll, i tancaves fort els ulls (foscor sobre foscor) per no ensopegar amb els ulls d'elles, que imaginaves vermells i lluents com els dels gats. Mai no et vas atrevir a comprovar si el pare havia tancat la porta amb clau. Imaginar que ho havia fet t'eximia de qualsevol esforç de revolta, i et permetia imaginar que estava oberta i que podies sortir en qualsevol moment si l'angoixa

es feia insuportable. Començaves a comptar enrere des de cent per no pensar en el Nando, que tirava la pedra i amagava la mà i arrencava a córrer i desapareixia just abans que arribessin els grans, i et trobaven només a tu, pobre passeirell atònit, sempre al lloc equivocacat en el moment equivocacat, i les orelles cremaven quan el pare te les retorçava amb ràbia, i després l'empenta i la porta i les rates i el Nando ben lluny, rient.

La noia que t'ha fet la pregunta entoma el teu silenci i t'ofereix una torxa encesa. Et tremolen una mica les mans, però la sostens, decidit, com cada any des d'aquell dia que, encara no saps com, vas arrencar a córrer abans que el Nando, i la culpa torna a fer camí des de l'estómac fins a les galtes, i et rosega els pulmons com els queixals de les rates que encara somies.

Sònia Moll Gamboa

RODA EL MÓN

14-15

El partit del còmic Beppe Grillo es pot convertir en la tercera força del parlament italià

16

Les eleccions equatorianes posen a prova el projecte polític de Rafael Correa

TUNÍSIA // MILERS DE TUNISIANES PROTESTEN ALS CARRERS MENTRE ES DISSOL L'EXECUTIU TRIPARTIT

L'assassinat d'un opositor desferma la crisi més greu des de la caiguda de Ben Ali

Nora Miralles
Barcelona
@NoraMMC

Tunísia ha patit, aquesta darrera setmana, la sacsejada política i social més forta des del derrocament del dictador Zine al-Abidine Ben Ali, ara fa dos anys i un mes. La tensió latent que es vivia dins els sectors polítics i sindicals de l'oposició laica i d'esquerres ha sortit a la superfície, catalitzada per l'assassinat de l'advocat i activista Chokri Belaïd. L'execució de Belaïd, un dels líders del Front Popular pels Objectius de la Revolució, una coalició unitària d'esquerres formada per onze partits polítics, ha estat el detonant d'una fractura política que feia un any -des de la victòria electoral de l'islamisme moderat del partit Ennahda- que es gestava. I és que, malgrat l'anomenada primavera àrab i l'arribada de la transició democràtica, la vida quotidiana de les activistes, a la pràctica, ha continuat sent tan opressiva com durant la dictadura, gràcies -sobretot- a l'activitat de grups salafistes violents. Molt perseguits durant el règim de Ben Ali per motius religiosos, però també pel seu

Centenars de milers de persones van acompanyar el fèretre de Chokri Belaïd pels carrers de Tunis el 8 de febrer / SARAH MERSCH

Tot i que ningú no ha reivindicat l'assassinat a trets del líder opositor que va tenir lloc a la capital, Tunis, el 6 de febrer, les seves companyes del Front Popular i del Partit dels Patriotes Demòcrates de Tunísia -al qual pertanyia- el relacionen clarament amb unes declaracions que Belaïd havia fet el dia anterior en una cadena estatal. En l'aparició televisiva, Belaïd acusava el partit Ennahda del primer ministre Hamadi Jebali -que governa Tunísia en coalició amb la socialdemocràcia laica d'Ettakatol i el partit social liberal

Congrés per la República- de complicitat amb els actes violents duts a terme, sobretot, per la Lliga Nacional de Protecció de la Revolució, a qui l'oposició acusa de ser el braç armat d'Ennahda. Durant la compareixença, Belaïd també va criticar la ineficiència de la policia i del sistema judicial a l'hora d'investigar i combatre aquestes agressions.

VINCLES AMB EL SALAFISME

El discurs que vincula el partit islamista moderat amb l'ala més radical del salafisme es fonamenta, sobretot, en la figura de Rachid al-Gannouchi, fundador i actual cap visible d'Ennahda, que als anys 80 va ser empresonat per formar part de grups fonamentalistes considerats terroristes per Ben Ali. El mes d'octubre passat, la revista i digital *Jeune Afrique* va publicar uns vídeos on es podia veure al-Ghannouchi fent un discurs dirigit a joves salafistes, on se'ls demanava -precisament- que actuessin de forma intel·ligent per apuntalar el govern islamista "davant dels laics que dominen els mitjans de comunicació i les institucions". L'oposició va qualificar el contingut del vídeo de gravíssim, ja que era "una prova del doble discurs d'Ennahda" i 75 membres del Parlament van signar una petició que exigia la dissolució de la formació política islamista.

FRACTURA DINS DEL GOVERN

No obstant això, el govern d'Ennahda no ha perillat realment fins aquesta setmana, arran de les protestes desfermades per la mort de Belaïd. Milers de tunisians es van concentrar el mateix dia de l'assassinat davant del ministeri de l'Interior i diverses seus d'Ennahda van ser atacades, entre elles, la de Tunis. Les concentracions es van estendre a poblacions com Sfax, Monastir, Gafsa o Sidi Bouzid i el sindicat majoritari del país, l'UGTT, va

convocar una vaga general el divendres 8, el dia que se celebrava el funeral de Belaïd. La mateixa nit del 6 de febrer, el primer ministre Jebali va comparèixer públicament per anunciar la dissolució de l'executiu tripartit tunisià i el nomenament d'un nou govern format per tecnòcrates, que gestionarien el país fins a la celebració de noves eleccions. L'endemà, Ennahda va desautoritzar el seu número dos, va rebutjar la decisió i va acusar Jebali de no haver consultat el partit. La decisió, segons Jebali, va ser presa amb anterioritat a l'assassinat de Belaïd i motivada per les dificultats de la coalició governant per assolir acords, per la crisi econòmica que viu el país i per l'estancament del procés de redacció d'una nova

El primer ministre Hamadi Jebali ha assegurat que presentarà el nou govern tecnòcrata aquesta setmana

Constitució. La vaga general convocada pels partits i els sindicats de l'oposició va aturar el país, mentre centenars de milers de persones -una mobilització popular mai vista a Tunísia- acompanyaven el fèretre de Chokri Belaïd pels carrers de la capital. El dia 9, prop de 3.000 persones partidàries d'Ennahda es van manifestar pel centre de Tunis cridant consignes proislamistes i anti franceses i fent visible el seu rebuig a la proposta de Jebali, que ha assegurat que presentarà el nou govern tecnòcrata aquesta setmana i que, si l'executiu no és aprovat per la majoria de l'Assemblea Nacional, posarà el seu càrrec a disposició del president Moncef Marzouki (del Congrés per la República) perquè nomeni una altra persona. ◀

L'assassinat de l'advocat Chokri Belaïd ha estat el detonant d'una fractura política que feia un any que es gestava

tarannà violent, aquests grups fonamentalistes -amb prop de 7.000 membres arreu del país- han protagonitzat autèntiques caceres d'estudiants, artistes, sindicalistes i membres dels moviments laics, d'esquerres o feministes i se'ls assenyalava com a autors de l'execució de Belaïd.

ITÀLIA // LA NOVA FORMACIÓ POLÍTICA, QUE ES PRESENTA COM EL CANVI I L'ALTERNATIVA PER LA ITÀLIA DECEBUDA, AIXEÇA PASSIONS I SOSPITES ENTRE L'ESQUERRA

Beppe Grillo, la figura menys còmica de Roma

Lucio Cascavilla
Roma
@La_Directa

La nova formació política del còmic Beppe Grillo es podria convertir en la tercera força al parlament italià després de les eleccions generals dels dies 24 i 25 de febrer. S'anomena Movimento 5 Stelle (M5S, Moviment de 5 Estrelles) i podria aconseguir entre un 15 i un 18% dels escons. Es tracta d'un moviment irònic i irreverent que els darrers anys ha captivat i dividit l'esquerra desil·lusionada italiana. Es declara ambientalista i favorable al decreixement i a la democràcia directa, però conté elements de populisme i autoritarisme que han alçat veus molt crítiques. Hi ha alternativa d'esquerres a Itàlia?

El 8 de setembre de 2007, a la plaça major de Torí, es va celebrar el Vaffanculo day (el dia d'a prendre pel cul). Es tractava d'una jornada especial en què Beppe Grillo, un còmic italià que es va fer famós a la televisió, complia el deure i l'honor d'enviar tota la classe política a pastar fang. Era una data simbòlica per Itàlia, ja que, el mateix dia de 1943, el país, que estava en guerra, va firmar l'ar-

Grillo afirmava, l'any 2007, que no era "de dretes ni d'esquerres"

mistici i es va dividir en dos. Al sud, continuava el Regne d'Itàlia i s'expulsava Mussolini de les seves funcions de primer ministre. Al nord, naixia la República Social Italiana, feixista. El 2007, Beppe Grillo, amb el seu aire de bufó còmic, es reia de tota la classe política italiana i naixia un moviment que, dos anys després, es constituiria com a partit. Calia desfer-se de tota la classe política,

proclamava Grillo, que deia que al país li feia falta "legalitat", després de la decepció de la legislatura de centre de Romano Prodi (2006-2008), marcada per la ineficiència i per diversos casos de corrupció. El còmic afirmava, aleshores, que no era "de dretes ni d'esquerres" i s'atrevia a dir que Itàlia no havia avançat des d'aquell 8 de setembre de 1943. Però oblidava els fets que van tenir lloc al país després d'aquell 1943: la lluita partisana que va ensangonar el nord i el jovent

que, pel seu desig de llibertat, hi va sacrificar la vida. La veu del còmic -clara i arrogant a la vegada- es va adreçar a tothom amb un: "Italians!", tal com va fer Mussolini, 64 anys abans, per amansir les masses des de la plaça Venècia de Roma. A Torí, no s'entenia si Grillo volia cobrir de ridícul la dreta italiana o fer les proves generals del que es preparava per presentar.

El seu moviment, que aleshores no era un partit polític, va néixer des de

El partit de Grillo podria aconseguir entre un 15 i un 18% dels escons a les eleccions generals italianes / NUCCI

baix i defensant idees interessants des d'un punt de vista social: l'aigua com a bé públic, el rebuig a les centrals nuclears, l'abandó de l'ús d'incineradores i propostes de democràcia electrònica. Una part de la joventut italiana s'hi va abocar: "Com pots no estar-hi d'acord?", es preguntaven moltes. Però, de tant en tant, al bloc personal de Beppe Grillo, hi han anat apareixent, per exemple, entrades contra la comunitat migrada romana d'Itàlia, molt criminalitzada. Uns

escrits ferotges que tenen el mèrit d'afrontar un conflicte roent i silenciats, però que ho fan sense concedir espais a la discussió. Són textos que més aviat s'acosten a la proclama buida i que no tenen res en comú amb l'elaboració política, però que, en un país a la deriva després de vint anys de berlusconisme, han trobat un terreny fèrtil entre la gent que reclama un canvi. En un país sotmès al nepotisme, gran part de la població, apartada dels recursos econòmics i de les decisions polítiques, ha vist amb bons ulls els discursos de Grillo, més o menys compartits i més o menys justos des d'un punt de vista d'esquerres.

Des que es va formar el partit, l'any 2009, la popularitat de l'M5S -nom que juga amb la qualitat política i la qualitat hotelera- ha crescut com l'escuma. Grillo ha aconseguit una resposta important, sobretot, per la utilització de la xarxa com a mitjà de contrainformació, per la manca d'ideologia declarada -de manera que tothom s'hi pot sentir representat-, per la presència de cares noves que -d'acord amb les normes del partit- només es podran presentar a dues legislatures i per l'elecció populista i compartida de propostes de caràcter social, energètic i de millora de la qualitat de vida ciutadana. A les eleccions municipals de 2010, 2011 i 2012, el moviment va aconseguir diverses alcaldies amb representants joves. Grillo ha relançat la idea -també de Mussolini- que cal deixar espai a la joventut, perquè la gent gran no serveix per res. Han passat els mesos, els sondejos a favor de la formació creixen i Beppe Grillo, que avui se sent millor i més fort, finalment ha decidit presentar-se a les eleccions generals i passar a formar part integrant del decadent panorama polític nacional.

El logotip del moviment M5S és propietat del còmic que en fa un ús personalista i paternalista

Grillo, però, ha continuat tenint sortides desafortunades. Arran de les eleccions regionals a Sicília, l'octubre passat, es vanava de travessar l'estret de Messina nadant... com havien fet Mao o el mateix Mussolini. Pel còmic, vigoria física significa vigoria mental. Les aparences guanyen terreny al contingut. Grillo presumeix de ser un líder que no s'ha

apoltronat al parlament, una persona jove que s'entrena durament i que es manté a punt. El mes de desembre, dues persones, Favia i Salsi, van ser expulsades de les llistes per desacords amb el còmic i se'ls va prohibir explícitament l'ús del logotip del moviment, que és propietat de Grillo, que en fa un ús personalista i paternalista. Tot això, en un moviment que es defineix com una organització de base i horitzontal, però on sembla que cal obeir ordres d'algú.

Finalment, però, el que ha portat molta gent a dubtar de Grillo ha estat el fet que, el mes de gener, el polític oferís una candidatura per al seu moviment de 5 estrelles a l'organització Casa Pound, les militants de la qual s'autoanomenen feixistes del tercer mil·lenni. Casa Pound és un grup d'extrema dreta molt conegut i amb una presència molt àmplia dins el territori italià. La seva ideologia feixista l'ha portat a no tenir relació amb cap moviment democràtic, però Grillo l'ha volgut convidar amb l'argument que "si estan en forma i s'adhereixen al Moviment de 5 estrelles, quin problema hi

ha?". Doncs, resulta que el fet que, per ell, no sigui un problema representa un problema per tot el moviment antifeixista italià.

Ara, l'esquerra italiana, dividida entre les passions i les sospites que ha aixecat Grillo els darrers anys, es pregunta què pot passar després de les eleccions generals. Grillo no sembla presentar cap

Grillo va oferir una candidatura a l'organització neofeixista Casa Pound

més prerrogativa ideològica que la "recerca de la legalitat" i la identificació momentània amb determinats ideals d'acord amb les contingències del moment. No hi ha cap certesa sobre les decisions futures de Grillo en temes laborals, de migració o de cultura. Les darreres declaracions controvertides del còmic han estat a favor de la dissolució dels sindicats, sense cap opció de re-

El M5S va guanyar l'alcaldia de Parma amb el 60% dels vots a les eleccions municipals del maig de 2012 / JOSEPH MATTEINI

forma. La majoria de la societat italiana està d'acord que, aquests darrers anys, els sindicats han estat un obstacle i no una ajuda per a la classe treballadora i el desenvolupament social -amb l'objectiu de preservar privilegis adquirits- i que s'han convertit en un aparell burocràtic enorme i inútil. Però, per a molta gent, la proposta sembla més populista que factible o eficaç.

El moviment de Beppe Grillo s'ha convertit en una anomalia interessant en el context de la trista escena política italiana. Els sondejos el converteixen en la tercera força política. Segurament no s'aliarà amb ningú -ni d'esquerres ni de dretes- i continuarà com fins ara, clamant ser "al costat dels ciutadans", ara des del parlament. Durant els propers mesos, sabrem quines seran les seves decisions en matèria laboral, econòmica o cultural i si és tan diferent dels partits tradicionals com assegura. Encara que només sigui una flamarada, serà crucial tenint en compte les decisions impopulars que haurà de prendre sigui qui sigui que governi Itàlia. ◀

XERRADA-DEBAT
A L'ATENEU
el Rovell

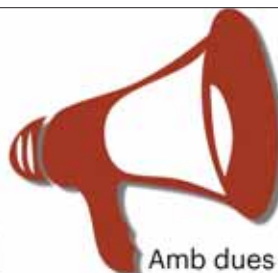
DISSABTE 23 DE FEBRER
A les 7 de la tarda

Carrer del Mar núm. 77
Malgrat de Mar

DESINFORMACIÓ

I MITJANS ALTERNATIUS

Amb dues persones de la **Directa**

AMÈRICA DEL SUD // LA VICTÒRIA CONTUNDENT DE CORREA QUE AFIRMEN LES ENQUESTES NO ESTÀ GENS CLARA

Les eleccions equatorianes posen a prova la força de la Revolució Ciutadana

Javier Borràs Arumí
Barcelona
@jborrasarumi

L'actual president equatorià Rafael Correa té totes les de guanyar a les properes eleccions del dia 17 de febrer. La majoria d'enquestes li donen un percentatge de vot de més del 50% i els últims sondejos parlen d'un 63%. Per contra, el següent candidat, Guillermo Lasso, només arribaria a un 15% dels vots, aproximadament. Els altres presidenciables, Lucio Gutiérrez i Alberto Acosta, es veurien amb percentatges aproximats del 5%. Les dades són clares: la victòria de Correa és el fet més probable. Malgrat tot, hi ha un factor important que cal tenir en compte: un 31% de la població equatoriana encara no

Correa necessita obtenir el 40% dels vots i superar en un 10% el segon candidat per guanyar a la primera volta

ha decidit per qui votarà i el sufragi és obligatori. No es pot saber com es repartiran aquests vots: a l'Equador, les enquestes electorals no fan una projecció de vot, és a dir, no calculen on poden acabar aquests vots indecisos. Les analistes no es posen d'acord: n'hi ha que diuen que els vots indecisos es repartiran de manera proporcional; d'altres, que afavoriran els partits no oficialistes. Correa necessita obtenir el 40% dels vots i supe-

Rafael Correa durant una visita a la ciutat de Machala el 15 de desembre / EDUARDO SANTILLÁN TRUJILLO

rar en un 10% el segon candidat més votat per guanyar a la primera volta. En cas contrari, haurà de competir contra el segon candidat el dia 7 d'abril. Les estimacions de vot ja han fallat diverses vegades quan han donat una ampli avantatge a l'oficialisme: la victòria contundent de Correa que afirmen les enquestes no està gens clara.

EL PROJECTE DE CORREA

Quan Rafael Correa va arribar al govern, l'any 2007, va impulsar el projecte de la Revolució Ciutadana, un plantejament de caire antineoliberal, oposat als plans d'austeritat i neoconservadors que van

agafar força durant els anys 90 a tota l'Amèrica Llatina. Mitjançant la inversió pública, Correa ha obtingut diversos avanços socials: el 95,4% de la mainada està escolaritzada i s'ha duplicat la inversió en salut (fet que, per exemple, ha reduït la mortalitat infantil del 27 al 8%). Tot això, gràcies a tres factors: una reforma tributària progressiva que afecta de manera especial la gent més rica, la negociació i l'anulació de part del deute extern del país i la inversió estatal en economia extractiva dels recursos naturals del país. Aquestes polítiques han permès que els ingressos de l'Estat equatorià es dupliquessin en un període de temps

mult breu. Les que n'han sortit més beneficiades han estat les classes populars, que han rebut bons de desenvolupament humà i han notat la modernització del sistema públic del país.

Aquestes millores s'han dut a terme en paral·lel amb altres governs progressistes llatinoamericans, que han plantejat una política similar i han col·laborat fortament amb l'Equador. Correa ha estat un dels promotors de la integració regional de l'Amèrica Llatina i ha presentat senyals d'independència respecte als EUA.

CRÍTQUES AL MODEL

La dreta equatoriana ha criticat la pujada d'impostos a les classes altes i les polítiques del govern davant dels mitjans de comunicació. Malgrat tot, el discurs s'ha desplaçat cap a l'esquerra: la dreta accepta les millores socials del govern i diu que les vol mantenir.

Una part de la població indígena s'ha mostrat en contra de les polítiques extractivistes del govern i s'hi ha enfrontat directament

Una part de la població indígena s'ha mostrat en contra de les polítiques extractivistes del govern i s'hi ha enfrontat directament. El govern ha criticat aquestes posicions posant de relleu les contradiccions en el discurs d'augmentar la inversió pública, però aturar les extraccions que omplen les arques de l'Estat. ◀

GUILLERMO LASSO

És el segon candidat amb més possibilitats després de Correa. Té un perfil de dreta neoliberal, però, alhora, moderna. Ha estat banquer durant tota la seva vida, fet que juga en contra seva davant una opinió pública molt crítica amb la banca equatoriana. El seu programa planteja fortes reduccions d'impostos i el foment de l'ocupació mitjançant l'emprenedoria privada.

LUCIO GUTIÉRREZ

Exmilitar, va ser president de l'Equador de 2003 a 2005 i va ser deposat per un cop d'estat. Té un perfil de dretes, tot i que utilitza una retòrica d'esquerreres adaptada a la situació. Durant el seu govern, va col·laborar estretament amb els EUA. Ha afirmat que la revolució que el va fer fora va ser una conspiració entre la CIA, Hugo Chávez, les FARC i Rafael Correa.

ALBERTO ACOSTA

Economista i antic aliat de Rafael Correa. El seu partit es perfila com una esquerra alternativa a l'oficialisme, que reuneix moviments indigenistes i altres sectors crítics amb un govern que consideren reformista i no transformador. La seva proposta és seguir la Constitució de 2008 (que va ajudar a redactar), que -com diu- ha estat traïda pel govern de Correa, que ha demanat diversos canvis constitucionals.

EXPRESSIONS

El Baix Llobregat resisteix davant la repressió

Col·lectius anticapitalistes organitzen unes jornades per teixir llaços solidaris a la comarca

Jordi Sàlvia Tobias
@jsaltob

L'organització, la coordinació i la solidaritat són elements clau a l'hora de garantir la supervivència dels moviments socials. Al Baix Llobregat, una comarca marcadament obrera i tradicionalment contestatària, les experiències coordinatives han perdurat fins als nostres dies. Recentment, aquest esperit solidari s'està començant a articular a través de Baix Llobregat Combatiu, una coordinació de col·lectius anticapitalistes de la comarca, però la xarxa ja fa temps que es teixeix.

ARA FA DEU ANYS...

El febrer de 2003 Viladecans va patir un cop repressiu sense precedents. El *jutge estrella* Baltasar Garzón es va inventar una cèl·lula terrorista anarquista internacional i es va endur tres companys a Madrid i va imputar altres persones del Baix Llobregat. La resposta va intentar estar a l'alçada d'aquest fet insòlit i, ràpidament, es van crear assemblees de suport i hi es van convocar mobilitzacions a la comarca i a Barcelona.

La coordinadora Baix Llobregat Combatiu vol crear xarxes de solidaritat i de suport mutu

Més endavant, l'any 2005, més de 30 col·lectius, alguns d'ells del Baix Llobregat, es van ajuntar per dur a terme una campanya antirepressiva molt original que va adoptar el nom de Tomb Antirepressiu. La primavera de 2007 va esclatar la campanya Està tot fatal, que va consistir en desenes d'accions descentralitzades per denunciar l'auge especulatiu del

La manifestació feta l'octubre de 2007 sota el lema 'Aturem les màquines' és una de les dues accions contra el pla Caufec per les quals nou persones han estat imputades penalment / ALBERT GARCIA

moment, així com les detencions i els processos penals relacionats amb el tema, entre les quals hi havia les opositores al pla Caufec d'Esplugues. Paral·lelament, el moviment okupa va viure molts casos repressius en els seus moments més actius i les concentracions, les manifestacions i la solidaritat combativa van constituir els llaços de suport en una comarca amb una connexió de transport públic insuficient.

AVUI DIA...

A mesura que la conflictivitat social va posant en evidència les desigualtats cada vegada menys emmascarades del sistema, apareixen nous casos repressius que intenten criminalitzar i silenciar algunes de les veus crítiques de la comarca. Defensar l'educació pública, par-

ticipar a les vagues generals o rebutjar projectes urbanístics ha portat diferents persones del Baix Llobregat a entrar dins la roda de la repressió. Davant d'aquesta amenaça constant, els diferents col·lectius anticapitalistes que formen part de Baix Llobregat Combatiu han decidit organitzar una nova fornada de jornades antirepressives, sota el lema *La nostra llibertat és innegociable*, per difondre els casos repressius concrets que han sofert algunes activistes de la nostra comarca i, també, per crear xarxes de solidaritat i de suport mutu entre totes les persones que es troben al mateix costat de la trinxera. ◀

+ info:
nimutsnialagabia.org

La nostra llibertat és innegociable

Les jornades van començar el 2 de febrer al CineBaix de Sant Feliu de Llobregat, on una cinquantena de persones van debatre sobre la necessitat de difondre, donar visibilitat i establir llaços de solidaritat entre les diferents lluites. L'advocat del sindicat CNT, Miguel Lucena, va fer palès que, davant d'aquesta contestació creixent i la constant renovació de formes de lluita, cada cop més imaginatives, que han anat adoptant els moviments socials per burlar els arguments repressius de l'Estat, l'administració necessita dotar-se de noves eines per mirar de frenar les pulsacions de la mobilització popular: heus aquí la nova reforma del Codi Penal. Entre els diferents aspectes que va destacar l'advocat sobre la nova reforma que entraria en vigor l'any 2014, hi ha la modificació de la penalització de les imputacions que, fins avui, havien estat faltes. Així doncs, les accions relacionades amb desordres públics, atemptats i resistència a l'autoritat passarien a tramitar-se, sempre, per la via penal, cosa que es traduiria en penes d'entre tres mesos i quatre anys de presó en funció de cada cas. Tanmateix, la participació de membres de la campanya de suport a les nou persones encausades per lluitar contra el pla Caufec (Ni muts ni a la Gàbia) va evidenciar que, tot i que aquesta reforma del Codi Penal encara no s'aplica, el sistema ja té els seus mitjans per imputar penalment persones (les pedres a la sabata que feia temps que obstaculitzaven les obres del projecte urbanístic) sense ni tan sols haver-les identificades. El seu missatge va ser clar, com més persones participen de les accions, més probabilitats hi ha de tornar totes indemnes a casa...

Gràcies al llegat de les diferents coordinadores de la comarca i a les aportacions fetes pels col·lectius participants a la jornada, es va evidenciar una de les prioritats que cal continuar desenvolupant des de Baix Llobregat Combatiu: la consolidació d'una xarxa de moviments àmplia que sigui capaç de vertebrar la solidaritat entre les diferents lluites del territori.

EXPRESSIONS

Aire fresc sobre paper

Enginy, sensibilitat i una bona qualitat gràfica: tres constants del còmic escrit en femení que han bastit un 2012 poc prolífic però força innovador

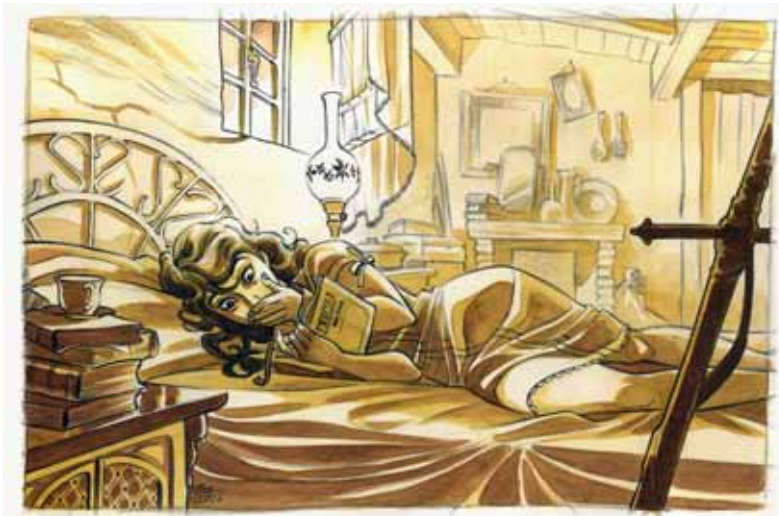
Josune Muñoz
@La_Directa

Núria Pompeia s'alegraria de veure que l'humor ha estat el gènere escollit per algunes de les autores de còmic que han sorgit darrerament a l'Estat espanyol. La barcelonina Raquel García n'és un bon exemple a *Mamá, papá... No sabéis nada de la vida*, on ens ajuda a recordar com és el complicat món dels adults als ulls de les més menudes. Segur que som moltes les que gaudim de les seves vinyetes recurrents i de la seva habilitat per immortalitzar les expressions facials que les acompanyen.

Una de les obres que ha destacat aquest any és *El forn no funciona*, una crònica divertida i original de quinze companyes de pis. Les manies, els abusos, les faltes de respecte, els descuits i les trobades que dificulten la convivència són narrades eficaçment per la francesa instal·lada a Barcelona Camille Vannier. Aquesta mateixa temàtica apareix a *Animal Party*, la primera novel·la gràfica de la madrilenya Miriam Muñoz: una altra crònica, aquesta vegada, sobre els dos

'Animal Party' és la primera novel·la gràfica de la madrilenya Miriam Muñoz

anys que l'autora va passar a Brighton, primer, en una difícil convivència compartida amb Jess, la seva parella, i, després, mentre aprenia anglès i buscava un futur millor. Narrada de manera directa i dibuixada amb una senzillesa sorprenent -el joc amb els colors és el que incrementa la profunditat de l'obra-, és una crònica molt propera al difícil moment econòmic actual, que recorda que qualsevol migració, per decidida, propera o breu que sigui, sempre és difícil, sobretot

per a aquesta generació jove, "la més ben preparada de la història".

El 2012, com a lectores, hem tingut la possibilitat de conèixer algunes autores de l'antologia *En el parque*. Sis històries, totes amb guió d'Olalla H. Ranz i il·lustrades per Josune Urrutia, Livia Cives, Cristina Pérez Navarro, Miguel B. Núñez, Diego Fermín i Riki Blanco. Els protagonistes: els jocs del parc, alguns infantils i d'altres, no tant. Interessant i variada, com la majoria d'antologies. També hem pogut llegir Elena Hormiga i el seu *Fanzine Cuaderno de índices irrelevantes*. Cal fer una menció especial a la primera novel·la gràfica de les valencianes Cristina Florido i Francisco Ruizge, *Eloísa i Napoleón*, que conta la bonica història d'amor, de proporcions desiguals, que recorda l'extraordinària capacitat que tenen la tendresa i la generositat per unir tot tipus de components humans.

Però no tot són autores noves. El 2012 també ha vist la consolidació d'algunes

trajectòries. Sussana Martín, coautora d'*Alicia en el mundo real*, ha vist publicat el seu segon treball, *Sonrisas de Bombay*, una novel·la gràfica que acosta al públic l'ONG homònima que Jaume Sanlloriente va crear i dirigeix a Bombai. Fugint de la plasmació de l'Índia de postal, Sussana, molt documentada, ha construït una adaptació austera i respectuosa de l'autobiografia de Sanlloriente, on explica, amb proximitat i versemblança, el seu treball entregat per la millora de la qualitat de vida de les criatures més pobres i vulnerables. A *La máquina de Efrén*, la parella Vanesa Durán i Miguel A. Giner continuen l'evolució del creixement de la seva filla Laia, ja abordat a *Una posibilidad entre mil*, ara amb la incorporació d'una germana que ha arribat fruit d'un procés d'adopció internacional llarg i difícil.

La magnífica dibuixant madrilenya Montse Martín -que, irònicament, després d'una carrera molt llarga, enguany rep el premi d'autora revelació a l'Expo-

El còmic femení ha viscut un 2012 de poca tinta però amb moltes sorpreses entre línies / MONTSE MARTÍN

còmic- és l'única autora que firma dues obres el 2012, ambdues editades per Glenat, reconvertida a EDT (editores de Tebeos). Per una banda, en parella amb la guionista Teresa Valero, arriba el segon volum de *Curiosity Shop*. Ara, l'acció es mou entre la Barcelona de principis de segle i el Toledo sefardita on es va generar la trama jueva que la protagonista haurà de resoldre. Tot plegat, en un material de gran interès i amb capacitat seductora. La raó? El bon funcionament de la unió artística de les autores en un gènere poc tractat per parelles femenines i que ha hagut d'esperar que ho fessin des de França. *Talismán*, la segona obra

Al segon volum de 'Curiosity Shop', l'acció es mou entre la Barcelona de principis de segle i el Toledo sefardita

de Montse Martín elaborada juntament amb François Debois, és un clar exemple de l'efectivitat del dibuix i el color de la il·lustradora per narrar històries dinàmiques i entretingudes i fer-les molt atractives al públic jove.

En definitiva, un any normalet per al còmic femení, amb poques sorpreses, pocs premis i poques novetats (menys d'una per mes!), però amb un contingut que, realment, convida a la reflexió. ◀

Kasba
music
UNA PROPOSTA CULTURAL AL MARGE DEL CAPITALISME
WWW.KASBAMUSIC.COM

ZULU 9.30
"PARA TODOS LOS PUBLICOS"
EL 5E DISC ES UNA GRAN COL·LECCIÓ DE CANçons
01 MARÇ
MUSIC HALL
BARCELONA

NANAI
"SONIDEROS"
MESTISSATGE FESTIU PROCEDENT DE VALENCIA
22 FEBRER
LA RESISTENCIA L'HOSPITALET

Un tros de formatge

S'estrena a Catalunya el documental 'Gazta zati bat' (Un tros de formatge), una reflexió sobre el dret de decidir dels pobles

Mikel i Lourdes, una parella jove del poble d'Idiazabal (Guipúscoa), conegut arreu pel seu formatge, van anar de viatge a Escòcia l'any 1997. A la capital de l'illa d'Skye, Portree, van presenciar una competició d'esports rurals i van decidir que podrien fer un intercanvi amb el poble escocès. Aquest és el punt de partida del documental dirigit pel 'bertzolari' Ion Maia que es presentarà el 15 de febrer a Barcelona.

Anna Pujol Reig
@putxiputxis

Gazta zati bat (Un tros de formatge) és un documental sincer i gens pretensió, ja que la seva màgia rau en el fet d'explicar una història plena d'humilitat, bones intencions i força de voluntat. En un moment en què el dret de decidir del poble català també està a l'ordre del dia, el documental de Ion Maia ens aporta cent minuts de positivisme i força per convertir el voler en poder. De fet, els protagonistes d'aquesta història són la gent del petit poble d'Idiazabal i tot comença amb un viatge. Mikel i Lourdes decideixen crear vincles entre el poble escocès i el basc arran de la coincidència en la pràctica d'esports rurals, però la victòria electoral del Partit Nacional Escocès (SNP) liderat per Alex Sal-

mond, l'any 2007, farà que l'enfocament de la història vagi canviant.

El referèndum pel dret de decidir del poble escocès anunciat per Salmond estimularà Angel Oiarbide, de la plataforma Idiazabal Herri, a parlar amb Asier Oiarbide, candidat del PNB per Idiazabal, per arribar a un acord que permeti impulsar l'autodeterminació del País Basc. Un propòsit que els dos polítics presentaran, davant de tot el poble, durant el Festival d'Esports Rurals de 2008.

MÓN DE LES NACIONS

Així doncs, al petit poble d'Idiazabal, es planteja la necessitat d'acostar-se el poble escocès per saber quins són els passos més factibles cap a l'autodeterminació i es decideix que una petita expedició voli cap allà. La delegació basca es presenta a Edimburg amb una maleta plena de formatge d'Idiazabal i se cita amb dife-

rents representants de l'SNP. Uns mesos més tard, vuitanta habitants d'Idiazabal viatgen fins a Escòcia per demostrar les seves habilitats en els jocs rurals. Fruit d'aquesta experiència, l'any 2009, a Idiazabal, es forma l'associació Nazioen Mundua (Món de les nacions), un moviment popular on, mitjançant el folklore i els

Nazioen Mundua és un moviment popular que vol reivindicar el dret bàsic de decidir

esports rurals, es vol reivindicar el dret bàsic de decidir que tenen totes les nacions. Alhora, es comença a treballar en el documental *Gazta zati bat*, que vol donar a conèixer l'associació i les activitats que desenvolupa. És llavors que el poble

El director del documental Jon Maia (a l'esquerra) amb Luis, pastor des de fa setanta anys a Idiazabal, i Angel Oiarbide, membre de Nazioen Mundua

Gazta zati bat
(Un tros de formatge)
Guió i direcció: Ion Maia
99 minuts, 2012
gaztazatiбат.eu
nazioenmundua.net

Estrena a Barcelona:
Divendres, 15 de febrer
Cinemes Girona

d'Idiazabal és convidat, en representació del País Basc, als *Higlands Games* (Trobada d'Esports Rurals de les Terres Altes escoceses) que es fan a Inverness, on competirà amb deu nacions més.

SENZILLESA I HUMILITAT

El documental de seguida desperta empatia entre el públic, ja que les protagonistes són persones de carrer, sense retòrica ampulosa i amb les idees clares. De fet, en aquests moments de gegants amb peus de fang, va bé tornar a la senzillesa i la humilitat i, tant la història com el procés de creació del documental es basen en aquestes dues qualitats. Per altra banda, el protagonista que desperta més tendresa i admiració és el pastor Luis, que viu a les muntanyes d'Idiazabal des de fa més de setanta anys, que són, alhora, els anys que fa que es dedica a la seva feina. En Luis, de vuitanta-quatre anys, viu en una petita cabana en un arbre. Com explica, quan hi va arribar només era un tronc petit i, ara, li fa ombra a l'estiu i el resguarda a l'hivern. Un moment significatiu del documental ens situa a l'any 2010, quan, després de l'acord de Guernica entre agents socials i polítics, Nazioen Mundua organitza una trobada d'esports rurals a Ordizia, on es demanarà l'autodeterminació. Aquesta vegada, el poble escocès era el convidat i el missatge llançat per Angel Oiarbide ben clar: "Els ciutadans no esperem que el dret de decidir ens arribi des de dalt". ◀

+info:
Zinemaldia'13
euskalnetxea.cat/zinemaldia

La natura salvatge

La Sala Muntaner acull 'Cosmètica de l'enemic', un text vibrant i brutal d'Amélie Nothomb sobre els estats de la consciència fantàsticament dirigit i interpretat

Marc Farràs
@La_Directa

De vegades, la naturalesa i el teatre s'uneixen fins a formar un tot indivisible. En simbiosi singular, l'un pot emparar-se en l'altra a la recerca d'un escenari genuí, però també podem acudir a la natura per completar el significat d'allò que veiem des del pati de butaques. Així, un paratge concret pot esdevenir un epíleg ideal per a un muntatge i arrodonir-lo, enriquir-lo i, en el millor dels casos, embellir-lo.

En qualsevol cas, al centre de Catalunya, encara hi ha indrets recòndits que guarden una aurèola de profund misticisme. A parer del cronista, no n'hi ha cap com el Capolatell. A l'extrem de ponent de la serra de Busa, al Solsonès, hi ha una mola gegantina completament envoltada de cingles. És un cilindre natural de prop de cent metres de diàmetre que resulta inaccessible des de qualsevol punt de terra ferma, rodejat per barrancs que formen una paret vertical infranquejable. L'indret és tant ferotge que, durant la guerra del Francès, va ser utilitzat com a presó per les tropes catalanes. Diu la llegenda que els soldats napoleònics que hi foren reclosos, famèlics i presos del pànic, es llançaven al buit tot cridant: "Mourir à Busa et resurgir à Paris".

El record boirós de la presó de Busa reflecteix la mar de bé les sensacions d'angoixa i desesperació d'una de les obres cabdals de la cartellera hivernal barcelonina. Parlem de *Cosmètica de l'enemic*, d'Amélie Nothomb, que té números per convertir-se en un triomf superlatiu. Els ingredients prometen, a priori, un festí memorable. En primer lloc, una matèria primera excel·lent. Pablo Ley ha

modelat magistralment la novel·la de Nothomb fins a elaborar una dramaturgia exacta i contundent, subtil com la seda i, alhora, afilada com la fulla d'un ganivet. A l'escenari, el text funciona com un rellotge. Precís, implacable. Brutal.

Els actors mereixen un capítol a part. Xavier Ripoll i Lluís Soler insuflen vida, respectivament, a Jérôme Angust i Textor Texel, dos personatges aparentment antagònics. L'un és un home de negocis pulcre i circumspecte, parc en paraules i eixut en el gest. L'altre és un homenet estrambòtic, cordial i espontani, d'una oratòria bíblica i una llengua mordaç, viperina. L'elegància de franel·la grisa, corbata i sabates enllustrades del primer contrasta amb els llampanants pantalons taronja, la camisa descordada i la barba homèrica d'aquell que es presenta a si mateix com l'*holandès errant*. Tots dos es troben en una sala d'espera d'un aeroport. L'executiu reclama silenci

A l'escenari, el text funciona com un rellotge: precís, implacable, brutal

per llegir, però el viatger l'aborda amb un torrent de conversa. L'interpel·la, el burxa i el provoca fins a incomodar-lo i despartar-lo de la letargia de la comoditat. Surten draps bruts, algun retret i un finíssim tel de violència comença a omplir l'aire de la Sala Muntaner. Com els llamps que anuncien el tro, la incursió del misteriós viatger genera una descàrrega elèctrica que farà saltar els ploms de l'executiu. El cataclisme serà monumental.

I no podem afegir-hi res més perquè, a partir d'aquí, el text s'enlaira en una espiral macabra, que desencadena una fúria primitiva que farà aflorar racons inhòspits de la memòria i del passat. Fantasma,

ombres, traumes. Ferides no cicatritzades i traumes prematurament oblidats. Convé que cada espectadora ho descobreixi interiorment, però, hi ha una cosa indiscutible: Nothomb ha dissenyat un mecanisme infal·libre que només pot produir un esclat de follia (l'estimball). Però, aquí, el que interessa no és el destí, sinó la tortuositat del camí, els atzucacs de la consciència i la crueltat. Justícia, pietat, bogeria, coratge, perversió i desig conviuen com una Hidra esperant un Hèrcules venjatiu que posi punt final al turment.

L'altre nom propi és el de la directora Magda Puyo, que dota el muntatge d'una intel·ligència escènica indiscutible, l'envermisa amb matisos i en controla el ritme amb una cadència impecable. Tanquen el cercle, les interpretacions d'un Xavier Ripoll en un *crescendo* inapel·lable i d'un Lluís Soler catedralic i infernal, senzillament diabòlic. Un actor superlatiu, d'ofici i mètode, un artesà que es fa seves la

El combat dialèctic entre els dos protagonistes de *Cosmètica de l'enemic* revelarà uns lligams insospitats amb conseqüències irreversibles / DAVID RUANO

paraula i el personatge amb una credibilitat incontestable. Bravo per a tots dos.

La cirereta és un espai escènic reduït a la màxima expressió, tot just una petita plataforma folrada amb motius cartogràfics i un parell de bancs metàl·lics. No li cal res més per acollir un combat de boxa d'aquells que romanen en la retina i, especialment, en la consciència.

Cosmètica de l'enemic és un d'aquells regals que qualsevol actriu i directora voldria rebre. La *troupe* de la Muntaner, conscient de l'oportunitat, ha erigit un espectacle colpidor que ningú no s'hauria de perdre; i tampoc l'inoblidable Capolatell. ◀

Cosmètica de l'enemic
A partir de la novel·la d'Amélie Nothomb
Sala Muntaner
Fins al 24 de febrer

Terra d'escudella
C/ Premià, 20 baixos. Sants (Bon)
www.tdk.cat tel. 93 422 16 13

**Reparacions
manteniment**
DIVA HOGAR
93.346.86.01
B2C - 24h. www.clubdivahogar.com

Caelowara
Filmació i edició de vídeos per a particulars, institucions i empreses
Mòbil: 628525032
caelowara@hotmail.com
www.caelowara.com
http://www.facebook.com/caelowara

ON AIR
www.radiopica.net
Descobreix una altra realitat !!

TAM-TAM
disseny gràfic - il·lustració
web - compaginació
www.fundaciatamtam.org

POCA BROMA.

The Last Monkey NEWS

The Last Monkey NEWS vol manifestar el seu més ferm suport a Juan Rosell, president de la patronal CEOE. Aquest home és una víctima social més, un cap de turc. No entnem les crítiques ferotges a les seves paraules sobre la gent aturada i el funcionariat: l'EPA (enquesta de població activa) s'equivoca, sí senyor; i les estadístiques del Ministeri d'Agricultura també. No hi ha tantes persones desempleades com afirma la primera, però tampoc tant pocs porcs com diu la segona. I què hi ha d'ofensiu en dir de les funcionàries que "a lo mejor es mejor ponerles un subsidio a que estén en la administración consumiendo papel, consumiendo teléfono y tratando de crear leyes"? En dir això, Rosell no feia més que enunciar un axioma universal, com la llei de la gravetat o de la relativitat: que només l'empresariat té dret a consumir. I no solament paper i telèfon. També cotxes de luxe, caviar, cocaïna no adulterada, mansions a Sant Cugat i vacances a les Seychelles. I perquè s'ha d'emportar tots els mèrits la classe política, si les lleis, en el fons, les fa l'empresariat? Prou de resignació! Empresariat, allibera't! "Sin complejos", com diria l'Aznar! Des de The Last Monkey NEWS, sempre us farem costat.

El conspirador anarquista més gran de tots els temps

Fer-se registrador de la propietat va ser una broma més d'un adolescent metòdic amb un pla a molt llarg termini. Calia ser aplicat i meticulós a l'extrem. Fer veure a Don Manuel les garanties de permetre que progressés dins el partit. De nit, a Pontevedra, vivia la vida -i tant!-, però no va manifestar cap luxe més enllà de mantenir-se solter en un entorn polític on la família és la norma. Com a ministre, va anar aprenent a tocar tecles, va estudiar meticulosament el comportament del complex entramat polític, empresarial i financer de Madrid i es va fer estimar per aquell líder barroc del bigotet que, malgrat els excessos i els pagaments en B, apreciava tant l'austeritat aparent.

Finalment, va aconseguir presidir el govern. Com que no és un tecnòcrata, no ha aconseguit els favors del poder financer i els indicadors macroeconòmics de la troica no han millorat. Com que vol semblar-ho, no ha aconseguit els favors d'una ciutadania que no entén per què collons ha de posar el cul davant un deute que no és seu. I així, a poc a poc, la seva missió d'enderrocar l'Estat des de dins i sense bombes cada dia està més a prop de fer-se realitat. La seva providencial inacció política ha estat la seva millor arma. Les seves cagades ideològiques, d'acord amb els plans preconcebuts i amb la Idea, han donat fonament a la revolta.

I finalment, l'estoc. A Madrid busquen goles profundes en l'afer Bàrcenas i la gent pensa en Esperanza Aguirre. Ell mateix va filtrar les llistes, ell mateix es va autoinculpar, ell sol va posar a la vora del precipici el tornisme del segle XXI. Ell, el Guy Fawkes ibèric, el més gran conspirador anarquista de tots els temps, finalment, compareix davant de la premsa i homenatja Orwell a través d'un monitor. Deixa una imatge, un símbol totalment *cyberpunk* pels annals de l'esfondrament de l'Estat. I llavors, enmig d'un incendi general, com Keyser Söze, desapareix.

ADRIÁN CRESPO @CRESPIX

BARRI INTERNET

@galapita — @Hibai_ — @josianito

EPIC FAIL

CAMPANYES

El que ha fet la PAH aquesta setmana no és una recollida de signatures, és el procés democràtic més ampli i radical que s'ha fet des de fa dècades. Si en el pla analògic ha demostrat que una ILP pot ser un procés d'empoderament col·lectiu que va molt més allà de la recollida de signatures, la seva campanya a oiga.me ha demostrat que es pot anar molt més allà de les típiques recollides digitals de signatures. Oiga.me, a diferència de webs *click-activistes* com Change.org, és un eina de pressió social oberta, horitzontal i transparent.

Aquesta setmana, l'enviament de més de 220.000 correus va col·lapsar el servidor del Congrés, com a primera part de l'*escrache* en tres fases que ha proposat la PAH, on també s'emmarquen, per exemple, els milers de mencions que han tingut els diputats i les diputades amb compte de Twitter.

ILP O 'ESCRACHE' DE LA PAH

Escrache és un terme argentí que s'utilitza per fer referència a una manifestació que es dirigeix al domicili o al lloc de treball d'una persona a la qual es vol denunciar. Suposa, en termes simbòlics i pràctics, assenyalar les culpables dins el context de la comunitat i evitar que les responsabilitats sobre un fet es dilueixin o s'oblidin. Aquesta setmana, la PAH ha estat promovent un *escrache* virtual, que ha consistit a preguntar als càrrecs polítics sobre la seva postura davant el debat d'admissió de la ILP al congrés a través de les xarxes socials.

DARTH VADER

La Comissió Sinde

La Comissió Sinde es va crear per poder tancar webs sense que l'última decisió fos d'un jutge. Un grup secret de persones, amb representació de la indústria, prendria aquestes decisions. A més d'un nyap legal, la no revelació dels noms impedeix conèixer la identitat de les persones que jutgen, un element fonamental en un estat de dret.

Diferents associacions i col·lectius van demanar la composició d'aquesta comissió. Aquesta setmana, un periodista ha filtrat els noms:

bit.ly/ComisionSinde

TUIT ROSA

RT @AndreuCampru: "Ada Colau", sisè TT mundial. Una prova més de la fi del monopoli informatiu. Bones notícies.

LA FORÇA OBSCURA

La llista 301

Cada any, l'oficina de comerç dels EUA elabora la llista 301, amb els països que resulten "preocupants" per als interessos de la indústria de continguts americana.

Si allà on vius l'intercanvi de continguts és legal, uns senyors de negre et faran una visita.

Encara que soni com una pel·lícula dolenta d'espies, la inclusió en aquesta llista s'utilitza com a mesura de pressió per reforçar les lleis antipirateria a molts països. A l'Estat espanyol, aquesta amenaça va ser fonamental per impulsar l'anomenada llei Sinde, tal com reflecteixen les filtracions de Wikileaks.

Però sembla que la indústria americana no en té prou amb aquesta llei i, aquest any, ens torna a proposar com *candidates*.

Sonen els tambors de guerra. De guerra per la llibertat. INTERNET LLIURE O BARBÀRIE!

La inclusió a la llista 301 s'utilitza com a mesura de pressió per reforçar les lleis antipirateria a molts països

ARBRE GENEALÒGIC

The Wayback Machine (La màquina del temps) - Arqueologia d'Internet

Alguna vegada has volgut buscar alguna cosa a Internet i la web ja no existia? The Wayback Machine és un projecte d'arxivi.org que guarda una còpia de les principals pàgines d'Internet per poder consultar-les en el futur. Sí, sí, tal com ho sents. Guarda una còpia d'Internet.

web.archive.org

Hi pots consultar, per exemple, l'evolució de la web de la DIRECTA al llarg dels anys.

EL MIL, els GARI i la resistència contra el franquisme. Gira de xerrades de Jann-Marc Rouillan per Catalunya

Jann-Marc Rouillan (Auch, 1952) va iniciar la seva militància política participant en la constitució del Movimiento Ibérico de Liberación (MIL) i en la dels Grupos de Acción Revolucionaria Internacionalista (GARI), una activitat per la qual va patir diversos processos i empresonaments a l'Estat Francès i va ser perseguit a l'Estat espanyol fins que, el març de 1977, va ser amnistiada. També va participar en la creació del grup armat Action Directe, el 1979, militància que li va costar la presó el 1980 per ser amnistiada el 1981. El febrer de 1987 torna a ser detingut acusat d'haver participat en diversos atemptats i assassinats, essent condemnat a diverses cadenes perpètuas. Rouillan és autor de diversos llibres de memòria empresonada i novel·les. En castellà, s'ha publicat *Odio las mañanas*, *Paul de Épinettes o la mixomatosis panòptica*, *De memoria I* i *De memoria II*. Després de molts entrebancs burocràtics, aquesta és la gira que farà per Catalunya:

DJ 14/02 Berga 19h Ateneu Columna Terra i Llibertat (Blaç, 4). **DV 15/02 Barcelona** 21h La Casa de la Muntanya. **DL 18/02 Barcelona** 19h Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (Montalegre, 5). **DM 19/02 Girona** 19h Facultat d'Història, campus Les Àligues (Barri Vell)

Organitzen: Virus editorial, Ateneu Enciclopèdic Popular, Logofobia i Ateneu Llibertari Columna Terra i Llibertat

DJ14 /02

BARCELONA

Concentració: Ester Quintana última víctima
19:30h Plaça Sant Jaume
Més info: ojocontuajo.wordpress.com

CALDES DE MONTBUI

Sopar solidari amb Mali i xerrada amb Timbuktu Music Project
21h El Centre, Ateneu Democràtic i Progressista. C. Corredosos de baix, 1
Més info: timbuktumusicproject.com

DV15 /02

BARCELONA

XVI Anys Majaras.
21h Al Niu de la Guatlla. C. Dàlia, 14
Concert amb Supongo Cariño, Atxanta i Industrias Orsini
Aniversari del programa *L'Assemblea de Majaras* de Ràdio Contrabanda
Més info: majaras.contrabanda.org

GRANOLLERS

Solidaritat amb les Silencioses
19h Anònims. C. Ricomà, 47
21h Pile on 45. Gourmet djs

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Lectura del llibre ¡Por Europa! de Daniel Cohn-Bendit i Guy Verhofstadt
20h Casa de Cultura. C. Castellví, s/n

MALGRAT DE MAR

Projecció del documental La Plataforma i informació de la situació actual de les lluites de la PAH
20h Ateneu El Rovell. C. Del Mar, 77

EL PRAT DE LLOBREGAT

Passi de vídeos L'agressió quotidiana i Nosaltres decidim
19:30h Local de l'AEG Conxita Busquets
C. Santiago Rusiñol, 8-10
Més info: ciclevioleta.blogspot.com

TERRASSA

Precariat i acomiadaments. La lluita de Telepizza Saragossa, la Mútua de Terrassa i Seat
19h Local de la CGT de Terrassa
C. Ramon Llull, 130
Més info: clasecontraclase.org

VALÈNCIA

Manifestació unitària Contra el capitalisme: Unitat Popular! Primer any de la primavera Valenciana
18h Plaça Sant Agustí
Convoca: Assemblea per les Llibertats contra la Repressió del Micalet

DS16 /02

BARCELONA

Art i acció social: el cos, l'acció i la imaginació contra el capital
10h Presentació de la jornada. 10:30h Llenguatge de l'art al carrer. 12h Al voltant de l'activisme creatiu. 13:45h Debat. 14h Dinar popular. 15h Taller de creació col·lectiva. Pou de la Figuera. C. Sant Pere Més Baix, 70. Organitza: Universitat Indignada 15-M

Manifestació a favor del dret a l'habitatge

17h Plaça Universitat. Convoca: PAH (Plataforma d'Afectades per les Hipotecues)

Presentació dels Comitès d'Unitat Obrera

18h Sala d'actes del Col·lectiu Ronda
C. Trafalgar, 50

BORDILS

Tercera calçotada popular Denunciem el terrorisme empresarial
13h Pista vella. Organitza: La Pioixa

DELTEBRA

Correbars de Carnestoltes
19h CSA Lo Maset. C. Estació, 45

MALGRAT DE MAR

Presentació de l'Agenda Latinoamericana
19h Ateneu El Rovell. C. Del Mar, 77

TARRAGONA

Xerrada sobre municipalisme llibertari
19:30h. Ateneu Llibertari Alomà
C. Misser Sitges, 9
Al voltant de les propostes municipalistes de l'anarquista Murray Bookchin recollides en un llibre per Virus Editorial, amb la presència de Jordi Bonet i membres llibertaris de diverses CUP

VALÈNCIA

Manifestació unitària pel dret a l'habitatge i contra els desnonaments
18h Plaça del País Valencià
Convoca: PAH

DC20 /02

VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Xerrada sobre els conceptes de democràcia, política i ciutadania
19:30h Centre d'Entitats L'Escorxador
C. Escorxador, 19

FREQÜÈNCIES LLIURES

Ràdio Bronka 104.5FM (també 96.6FM de 00h. a 14h.) Àrea metropolitana de Barcelona www.radiobronka.info | **Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona** www.contrabanda.org | **Ràdio Línea IV (només web) Barcelona** www.radiolinea4.net | **Ràdio Pica 96.6FM Barcelona** www.radiopica.net | **Ràdio RSK 107.1FM Nou Barris (Barcelona)** www.radiorsk.info | **Ràdio Trama 91.41FM Sabadell** www.radiotrama.net | **Ràdio Kaos 90.1FM Terrassa** www.canangladajove.terrassa.net | **Postscriptum Ràdio (només per internet) Terrassa** www.postscriptumradio.org | **Ràdio Pinsània 90.6FM Berguedà** www.radiopinsania.wordpress.com | **Ràdio 90 101.4FM Olot** www.90.org | **Ràdio Klara 104.4FM València** www.radioklara.org | **Ràdio Malva 105FM València** www.radiomalva.wordpress.com | **Ràdio Aktiva 107.6FM Alcoi** www.radioaktiva107fm.blogspot.com | **Ràdio Mistelera 101.4FM Dénia - La Xara** www.lamistelera.org | **Ràdio Bala 106.4FM Manresa** <http://radiobalamananresa.wordpress.com>

Coettv Nou Barris (Barcelona) coettv@gmail.com | **Sants TV** <http://sants.tv>
Gramenettv Gramenet del Besòs www.tvgramenet.org

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a www.latele.cat. Emetem des de Plaça Espanya fins a Sant Pol de Mar al **CANAL 37 DE LA TDT**. Resintonitza la teva tele per trobar-nos!
CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!

DILLUNS: 20:30h. Notícies 1
DIMARTS: 20:30h. Tv Animalista
DIABLES: 20:30h. Contra-Infos

DIJOUS: 22h. Y tu qué miras gilipollas?
DIABLES: 21h. Programa de falguera

DIABLES: 22h. Cineclub 1
DIABLES: 21h. La Xerrada

EL TEMPS

DIJOUS 14

Arribem al punt final d'una quinzena que passarà a la història pels gruixos de 4 metres de neu al Pirineu de Lleida.

DIVENDRES 15

La falca anticiclònica ens arplegarà amb força; les boires incrementaran a les comarques interiors i les nits seran molt fredes.

DIABSTE 16

Vents suaus del sud faran pujar el termòmetre a les capes mitjanes i altes. Més fred a les valls i, sobretot, a la plana de Lleida.

DIUMENGE 17

A les comarques del preitoral, l'ambient serà primaveral. Els 20 graus se superaran en alguns punts. A la costa, més fresqueta.

DILLUNS 18

Sol arreu dels Països Catalans. Els ametllers i els cirerers s'ompliran de flors. Esperem que no arribin glaçades tardanes.

DIMARTS 19

Més sol i ambient molt suau. A finals de setmana, s'intueixen canvis des de l'interior del continent. Potser arribarà més fred.

inDirecta

/ HELENA
OLCINA
I AMIGÓ

«L'Amèrica Llatina viu hui la seua vertadera independència»

Miquel Ramos
@La_Directa

Com es viu en primera persona l'evolució del projecte bolivarià?
És un privilegi i alhora una responsabilitat. Molts dels nostres somnis i lluites s'estan fent realitat a Veneçuela. Espero aportar el que siga possible i poder connectar les idees d'allà amb les d'ací.

Quina impressió es té a Veneçuela de l'Europa actual i del procés sobiranista de Catalunya?

Hi ha sentiments contradictoris. Per una banda, gran part de la població s'alegra de veure que l'imperi europeu -i, en concret, l'espanyol- s'enfonsa. Aquells que els van esclavitzar i colonitzar durant cinc segles, per fi, cauen. També s'ha generat molta simpatia cap al fenomen dels indignats. Les places plenes a les ciutats europees van simbolitzar que el canvi popular era possible. Ara bé, els processos independentistes basc, català o escocès no s'entenen prou.

A què ho atribueixes?

El relat històric de l'Estat nació espanyola continua sent hegemònic a l'Amèrica Llatina. Malgrat això, s'estan refent ponts entre els moviments populars llatinoamericans i els independentistes i rebels europeus. Cal recordar, per exemple, que Bolívar era d'origen basc i que, el 1823, a Cajamarca, va ser ell qui pronunciat la frase: "Tant de bo al Perú

i a Amèrica hi hagués el patriotisme que tenen els catalans". Sense oblidar que molts catalans van lluitar amb les forces independentistes de Bolívar i de José Martí contra els mateixos reis, o que l'estelada es dissenya inspirant-se en la bandera cubana. Per això és coherent que l'independentisme d'esquerres basc i català es reclamin hereus d'eixa tradició i germans dels actuals processos bolivarians.

Quins reptes té l'Amèrica Llatina a curt i a llarg termini?

Com afirmen els zapatistes, Amèrica està eixint de la llarga nit dels 500 anys. La vertadera independència americana s'està vivint ara; així ho demostren processos sobiranistes i d'integració com l'ALBA, Mercosur, Telesur, Petrosur, Celac o Unasur, símbols de la voluntat de ser un bloc unit i independent al món. En segon lloc, hi ha la lluita per sobreviure, és a dir, evitar cops d'estat, invasions, guerres o terrorisme de les forces colonials o oligàrquiques. El procés independentista i de justícia social s'ha de fer en pau i en democràcia per evitar el fracàs del projecte.

Què destacaries més?

La urgència que les societats llatinoamericanes superin els cinc segles d'injustícies de caràcter quasi feudal. Per això els nous governs s'han compromès a lluitar contra la fam, l'analfabetisme, la pobresa o la malaltia i intenten recuperar les identitats culturals i nacionals i l'autoestima dels pobles humiliats durant

segles. Un procés que implica un canvi profund a nivell moral i també sociològic i espiritual.

I el darrer repte?

És el més complex i el repte pel qual ningú té una resposta definida: quins seran els models per a l'Amèrica Llatina tenint en compte que el mite del progrés, el comunisme soviètic, el capitalisme occidental i la socialdemocràcia europea han caigut? quin serà el model per a l'Estat, les institucions i l'economia? I aquí, apareixen propostes com l'indigenisme, el socialisme del segle XXI, la revolució ciutadana i la democràcia protagònica.

Què significa Hugo Chávez en aquest context?

Chávez és hereu del projecte d'independència llatinoamericana de Bolívar, però, sobretot, és hereu i expressió dels pobles negres, esclaus, indígenes, camperols i proletaris. El que pocs analistes s'atreveixen a dir és que, des de la seva victòria electoral el 1998, Amèrica ha entrat en el primer i únic període de sobirania, pau, justícia social, democràcia i èxits econòmics de la seva història. Aquell projecte bolivarià que al segle XIX no comptava amb les eines imprescindibles per desenvolupar-se, avui, ha canviat. I ha canviat tant que Mercosur (el Brasil, Veneçuela, l'Argentina i l'Uruguai) és la cinquena economia mundial i compta amb les primeres reserves d'aigua dolça i de petroli del món. Amèrica disposa hui de les eines per fer el seu propi camí al món. ◀

David Segarra

Documentalista

Periodista, dissenyador gràfic i documentalista audiovisual, David Segarra (València, 1976) resideix a Veneçuela des de l'any 2006, on ha fundat Guarataro Films, una productora que ha realitzat diversos reportatges per TeleSur i les televisions públiques veneçolanes. Alguns d'aquests treballs, reflex del seu compromís amb les lluites i els processos d'emancipació que tenen lloc arreu del món, han estat reconeguts en alguns certàmens. És el cas del reportatge 'Fuego sobre el Mármara', on Segarra narra l'assalt a la Flotilla de la Llibertat per part d'un comando de l'exèrcit d'Israel el 31 de maig de 2010. L'atac es va produir quan aquestes embarcacions -on viatjaven 633 activistes, Segarra entre elles- es dirigien a la Franja de Gaza per lliurar material humanitari al poble palestí. La seva labor periodística en aquesta acció va ser guardonada amb el premi de la Cartelera Túria al mèrit civil.